2005 YIL 16 AVGUST, SESHANBA

Qishloq HAYOTI

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

1974 yil 1 yanvardan chiqa boshlagan

№ 99. (6.936). Sotuvda erkin narxda

Куннинг муҳим воқеалари

● «Янги авлод» республика болалар ижодиёти фестивалининг финал босқичи ва ғолибларнинг гала-концерти пойтахтимиздаги Халқлар дўстлиги саройида бўлиб ўтди.

● Пойтахтимиздаги «Ўзэкспомарказ»да Мустақиллик байрамига бағишланган анъанавий «Ўзбекистонда тайёрланган» кўргазма-ярмаркаси очилди.

● Наманганда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ижросига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

● Республика «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Хотин-қизлар қўмитаси, Миллий олимпия қўмитаси, Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси, «Соғлом авлод учун» жамғармаси волейбол бўйича ташкил этган маҳаллалараро «Камолот кубоги» турнири якунланди.

● Элликқалъа тумани маркази - Бўстон шаҳрида Мустақиллик байрами арафасида атоқли санъаткор Отажон Худойшукуров хотирасига бағишланган ёш хонандаларнинг IY республика кўрик-танлови ҳамда ёш шоирларнинг «Ақчакўл илҳомлари» III республика семинар-мушоираси бўлиб ўтди.

● Андижонлик рассомларнинг 60 дан ортиқ асари Ватанимиз мустақиллигининг 14 йиллигига бағишланган «Энг улуғ, энг азиз» танловининг вилоят босқичида намойиш этилди.

● Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги Жиззах вилоятининг Фориш туманидаги «Матбуотчи» оромгоҳида Республика таълим маркази билан ҳамкорликда ташкил этган иқтидорли ўқувчиларнинг «Иқтидор-2005» ёзги мактаб оромгоҳи машғулотлари якунланди.

● Термиз туманидаги «Дўстлик» ширкат хўжалигида йиғим-терим даврида уруғлик пахтани сифатли териб олиш ва уруғлик захирасини яратишга бағишланган кўргазмали семинар ташкил этилди.

● Нукусда Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси ташаббуси билан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, уларга ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун янги имкониятлар яратиш мақсадида «Минитехнология-2005» ярмаркаси ташкил этилди.

2005 йил - Сиҳат-саломатлик йили

Мустақиллик байрами арафасида Қашқадарё вилояти Қарши тумани Я.Омонов номли хўжалик ҳудудида янги қишлоқ врачлик пункти ишга тушди. Бу ерда 17 нафар шифокор 6800 нафар аҳолига хизмат кўрсатмоқда.

СУРАТЛАРДА: олий тоифали ҳамшира Хадича Қурбонова; тиббиёт муассасасининг ташқи кўриниши.

Б.АКРАМОВ олган суратлар.

МУНОСАБАТ

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги томонидан АҚШнинг Тошкентдаги элчихонасига Хонобод базасидан Америка ҳарбий контингентини олиб чиқиб кетиш борасида йўллаган нотаси турли хил хорижий ОАВда бир ёқлама талқин этила бошлади. Вазиятни чуқур англаб, масаланинг туб моҳиятига етмасдан дунёга шов-шув қилиб, бунинг ортидан ўзини кўрсатишга тобора одатланиб бораётган ғарб матбуотининг баъзи бир вакиллари ўзлари билиб-билмай вазиятга нохолис баҳо бермоқдалар. Мақом ва меъёрни англамаслик оқибатида юртимиздаги ҳақиқий аҳвол, Ўзбекистон давлатининг позицияси атайлаб бузиб кўрсатилаяпти.

Уйдирма ва ҳақиқат

Очиғини айтганда, бу тахлит "сиёсатчи" ёки "шарҳловчи" журналистларнинг енгил-елпи қарашлари, воқеликни ўз қаричларига мослаб талқин этиши замирида бошқа сиёсий ўйинлар ётганига шубҳа қилмасак бўлади. Нима қилиб бўлса-да, юртимиздаги сокинликни дарз кеткизиш, мамлакатимиз обрўсига путур етказишни мақсад қилиб олган бундай ўйинчилар келтираётган даъво-дастаклар тиниқ сувни лойқалатишдан ўзга нарса эмас. Оқ деворга ўзлари қора бўёқ тортишни уддалашга устомон кимсалар бизнинг ёлғон-яшиқларимизга дунё ишонади, деб ўйласалар керак.

Хонободдаги Америка контингентини олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги Ўзбекистон ҳукуматининг қарорини Андижон воқеалари билан боғлашга уринишлар авж олди. Нима эмиш, АҚШ томони Андижон воқеалари боис мамлакатимиз раҳбариятига ўтказган сиёсий тазйиқ сабабли шу қарорга келинибди, яъни, Ўзбекистон АҚШдан Хонободдаги ҳарбий базани олиб чиқиб кетишни талаб қилибди. Бундай ўта бачкана, ассосиз хабарларни тарқатаётган мухбирлар кўзларини чирт юмиб, Ўзбекистон АҚШ билан ўзаро ҳамкорликка чек қўймоқчи, деб икки томонлама муносабатларни йўққа чиқаришга ҳам уринмоқда. Шундай бемаъни хулосалардан сўнг уларнинг асл мақсадлари ҳам ойдинлашгандай бўлади, албатта.

Ёлғон-яшиқ ҳам эви билан-да, вазиятга объектив муносабатда бўлиш ўрнига, воқелик моҳиятига етмай, уни билмасдан, англамасдан шарҳлаш, аслиятни тескари қилиб кўрсатишни савиясизлик ҳам дейиш мумкин, шаллақилик ҳам дейиш мумкин. Йўқ, бундай хатти-ҳаракатни ғаразгўйликдан бошқа нарса эмас, десак тўғри бўларди.

Халқимиз билиши, тушуниб етиши керак. Бу тахлит саъй-ҳаракатлар ортида мудҳиш сиёсий ўйинлар ётибди. Нима қилиб бўлса-да, юртимиздаги тинч ва осуда ҳаётни издан чиқаришга тиш-тирноғи билан жон талвасасида уриниш ётибди.

Биринчидан, Ташқи ишлар вазирлиги нотасини АҚШ ва Ўзбекистон ўртасидаги муносабатларга чек қўяди, дейиш мутлақо ассосиз. Чунки, мазкур нотада Ўзбекистоннинг халқаро аксилтеррор каолициядаги фаол иштироки, халқаро террорчилик, радикал экстремизм, наркотрафик ҳамда тинчлик ва хавфсизликка бўлган бошқа таҳдидларга қарши курашда бундан кейин ҳам АҚШ билан ҳамкорликни давом эттириши таъкидланган.

Иккинчидан, нотанинг Андижон воқеаларига мутлақо дахли йўқ – Андижон воқеаларидан сўнг АҚШнинг Ўзбекистон раҳбариятига ўтказган тазйиқи боис шундай қарорга келинди, дейиш мутлақо ёлғон, сафсатабозликдан ўзга нарса эмас.

(Давоми 2-бетда)

Август - пахта ҳосилини ҳал қилувчи ой

Бепарвонинг кўсагини қурт ейди

Очиғини айтиш керак, августда ким чинакамига жон куйдириб ишламаса, доғда қолиши аниқ. Бир йиллик ҳосилини бой бериб қўйиши ҳеч гап эмас. Афсуски, айримлар шу ойга келганда бепарво бўлиб қолишади. Ғўзанинг бўй-бастига қараб, суюниб юришади. Бироқ, шунда хато қилишади. Чунки ғўзанинг кўсагини санайверган билан у кўпа-йиб қолмайди. Ишлов берсангизгина санайдиган бўлади. Ҳосилдорлик кўтарилади, кўсаклар бўлиқ бўлиб етилади.

Қирқ йилдан бери далада ишлайман. Пахтанинг "тили"ни ўргандим. Тажрибамдан билдимки, асад ойида қилинган иш йил бошида қилингандан кўра муҳимроқ. Бу ойда тўртта асосий агротехник тадбирни пухта бажарган деҳқоннинг ҳосилидан ҳам кўнгли тўқ бўлади. Яъни, культивация, чеканка, меъёрида сув қуйиш ва зараркунанда ҳашаротларга қарши курашиш. Шуни эплаган ютди ҳисоб.

(Давоми 3-бетда)

Халқ донишмандлиги ва соғлом фикр экстремистик жаҳолатга қарши

Ўтаётган ҳар бир кун бизни Андижон воқеаларидан беихтиёр узоқлаштиради, лекин бу машъум фожиа хотирада қайта ва қайта жонланаверади. Турли одамлар — кексаю ёшлар билан гурунгларда, турфа ўлкалар — мамлакатимиз шаҳарлари ва тоғли гўшаларида ҳамда хорижий эллардаги суҳбатларда бу мавзу дам-бадам қалқиб чиқаверади. Айниқса, бир-бирларини танимаган одамлар айнан муштарак фикрлари, содир бўлган воқеага ҳушёр баҳо беришлари кишини ҳайратлантиради ва кўнгилга таскин ва ишонч бахш этади. Назаримда, инсон заковати шундай намоён бўлади.

Хотира ва Қадрлаш куни — 9 майда Президентимиз анъанага кўра, Мотамсаро она ҳайкали олдида фан, маданият, санъат арбоблари, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, фахрийлар, маҳаллалар вакиллари билан учрашувлар чоғида кутилмаган мавзу — ҳозирги дунёда Интернетнинг ўрни ҳақидаги масалани ўртага ташлади. Ислом Абдуғаниевич ҳеч қачон «бутунжаҳон ахборот тармоғи»дан четлашга уринмаслик, аксинча, ёшларимиз ахборот технологияларидан моҳирона фойдаланишлари, Интернетда мақсадни аниқ белгилашлари ва ўзлари учун зарурий ахборотни танлай билишлари, бунда ўз қарашларига эга бўлишлари муҳимлигини завқ-шавқ билан гапирдилар.

Ўша суҳбатда Президентимизнинг доно ва зукколиклари яна бир бор намоён бўлди. Зеро, саноқли кунлардан сўнг ҳуқуқ-тартибот кучлари Андижонда экстремистларга зарба берганларида ёлғон ахборот талқини мамлакатимизга ёпирилиб келди.

Ўтган ойлар ичида Қорақалпоғистон ва олис Японияда бўлдим, Қашқадарёнинг тоғли қишлоғи оқсоқоллари ва Яккабоғдаги коллеж ўқувчилари билан суҳбатлашдим. Ҳар сафар Андижон мавзусидан гап очилар — шундай бўлиши табиий, чунки бошга иш тушганда яқинлар ҳеч қачон четда турмаган. Ҳамма жойдаги гурунгларимизда донишмандлик устувор келарди. Ўз фикрига эга, асрлар синови ва ҳаёт мактабини ўтган одамлар донишмандлиги эндиликда айрим замонавий тасаввурлар, айтайлик «демократия», «эркин жамият», «ахборот технологиялари» каби тушунчалар халқнинг турмуш донолиги билан беихтиёр ёнма-ён қўйилиши, соғлом фикр сифатида яшаши, назаримда, чуқур маъно касб этади ва айни пайтда бениҳоя долзарбдир. Ахир сўз фавқулодда кучга эга бўлган ҳозирги дунёда ифодали айтилиб, амалда нотўғри ахборот берса, халқона айтганда, «кўзни бўяса», яъни ҳолатни бузиб акс эттирса, тўқимага ишонтиришга уринади.

Ҳамма гап шундаки, кўз ўнгимда ғалати ҳол рўй берди, аниқ, оқилона ва соғлом ёндашув бичиб-тўқилган уйдирмаларни батамом парчалаб юборарди.

* * *

Оролбўйида, Қорақалпоғистонда бўлганимда, бир қанча туманларда ва чекка овулларда яшаш муҳити қанчалик танг ва экологик муаммолар ўткирлигига яққол гувоҳ бўлдим. Табиий-ижтимоий эврилишларнинг салбий оқибатларини, уларнинг одамлар турмушига аянчли таъсирини енгиб ўтиш, бу ерда яшаётган одамлар шароитини тузатиш учун анча-мунча сармоялар сафарбар этиш йўлида жаҳон ҳамжамиятининг куч-қудратини чинакам бирлаштиришни талаб қилади. Фақат мутахассислargина собиқ империядан қолган муаммолар мажмуини ҳушёр баҳолашади ва уларни ҳал этиш учун анчагина куч, маблағ ҳамда фурсат зарурлигини англайдилар.

Аммо, Андижон воқеаларидан кўп ўтмасдан, бу ўлканинг меҳмондўст ва самимий одамлари билан кўришганда уларнинг осон бўлмаган шарт-шароити кайфиятларига умуман таъсир қилмаганлиги, қувноқлиги ва мулоҳазакорлиги, донолиги ва Ватанга садоқатининг мустаҳкамлигидан ҳайратга тушасан киши. Ахир бу ердаги шароит ва турмуш тарзи Фарғона водийсидагидан, табиийки, Андижондагидан кескин фарқ қилади-да.

Шундай қилиб, Кегейлига бораётиб, туя ва эчки подаси боқаётган ўсмир йигитлар олдида тўхтадик. Манзара жуда таъсирли ва айниқса, биз шаҳарликлар ва рассомлар учун эътиборга сазовор эди. Мен уларни суратга туширмоқчи бўлдим. Бизни бу ёш чўпонлар ўраб олишди. Ажойиб гурунг авжига чиқди.

Улардан бири ўқишга кириш учун Тошкентга борганини айтди. Унинг дўстларидан бири Қозоғистон ёки бошқа бирон давлатга ўқишга боришни маслаҳат берибди. Лекин у барибир уйига яқинроқ жойдаги коллежда ўқишга қарор қилди. Ўзи машғул бўлган иши кўнглига хуш ёқарди. Йигит қобилиятли мусиқачи ва хонанда бўлиб чиқди. У қўшиқларида ўзининг орзулари ва ҳаёти, шунингдек, туғилган ерини ҳеч бир ерга алмашмаслиги ҳақида куйлайди.

Кишини ҳайратга солган, энг муҳими, унинг интилишидаги етуклик ва ҳаётдаги мақсади: дунёда яхши нарса излаб юрмаслиги, аксинча, уни ўзи яшаётган ерида яратишга ҳаракат қилишидир. У уй қуришга, моллар бош сонини кўпайтиришга, туғилган ерида яшашга ва шу ерда пул топишга аҳд қилди. Ўйлайманки, ижтимоий боқимандалик кайфияти билан яшаётган катталарга бундай ҳаётий қараш ибрат бўла олади.

(Давоми 2-бетда)

"Улар менинг фарзандларим"

Хива шаҳридаги 20-сонли "Меҳрибонлик уйи" директори, Ўзбекистон Қаҳрамони Вера Пак билан суҳбатлашишни дилга тугиб борарканман, жуда меҳрибон, оқила, улуғ бир она сиймосини тасаввур этдим. Устоз мураббий истиқлол берган чексиз имкониятлар, ўзи жону дилидан севган болалар, уларга бўлган чексиз меҳри ҳақида тўлқинланиб сўзлади.

Ҳаётда шундай воқеалар бўладики, у асрлар давомида одамлар қалбидан ўчмайди. Биз ўзбекистонликларга ўз тақдиримизни ўзимиз белгилаш, меҳнатимиз самарасидан баҳраманд бўлиш бахтини ато этган улуғ неъмат – Мустақиллик тарихимизга ана шундай оламшумул воқеа бўлиб кирди. Мустақиллигимиз доно йўлбошчимиз Ислом Каримов раҳбарлигида йилдан-йилга мустаҳкамланиб бормоқда. Қишлоқларда ўтказилаётган ислоҳотлар ўз самарасини кўрсатаяпти. Муҳими, ўзлигимизни англаш бахтига муяссар бўлдик, маданий ва маънавий дурдоналаримизни асраш, қадрига етиш, маънавиятимизни истиқлол ғоялари билан бойитиб бормоқдамиз.

Бундан икки ойча муқаддам Чирчиқдаги танкчилар билим юртида таҳсил кўраётган собиқ ўқувчим Бобомурод Ўрозовдан хат олдим. У мени билим юрти битказувчиларининг тантанали кечасида иштирок қилишимни ёзибди. Орадан тўрт-беш кун ўтгач, яна шу мазмунда хат келди. Бу сафар у мени "Меҳрибонлик уйи" директори сифатида эмас, онаси ўрнида кечага таклиф буюришимни илтимос қилибди. Рости, иккинчи хатни ўзгача туғён, фахр ҳисси билан ўқидим.

(Давоми 6-бетда)

НИГОҲ

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида"ги ҳамда "Қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини судларга ўтказиш тўғрисида"ги Фармонлари эълон қилинди.

Ушбу Фармонлар замирида мамлакатимиз суд-ҳуқуқ тизимидаги улкан бурилиш ётганлигини сезиш учун ҳуқуқшунос бўлиш шарт эмас. Бу икки ҳужжат мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимини тубдан ислоҳ қилишга нечоғли жиддий киришилганлигини равшан кўрсатади.

Муқаррарлик

Маълумки, ўзини юқори даражада ривожланган, демократик давлатлар деб ҳисобловчи мамлакатларнинг барчасида ҳам суд-ҳуқуқ тизимида ҳали ҳануз етарлича мукаммалликка эришилган эмас. Биргина мисол. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида бутун дунёда олий ҳакамлик даъво этувчи Америка Қўшма Штатларининг аксарият штатларида ҳанузгача ўлим жазоси қўлланиб келинмоқда. Европадаги, Осиёдаги бошқа йирик давлатларда ҳам шу каби номукаммалликлар истаганча топилади. Бинобарин, Ўзбекистонда ана шу соҳада бу қадар дадил қадамлар қўйилаётганлиги бизнинг ислоҳотлар, демократия ва эркинлаштириш ҳақидаги иддаоларимиз қуруқ гап эмаслигини, аксинча, уларнинг замирида самимий истак, қатъий иштиёқ мавжудлигини яққол исботлайди. Эътиборлиси шундаки, бу қанақадир тасодифий тарзда, қандайдир воқеа-ҳодисалар таъсирида, мажбуран, шошма-шошарлик билан, кампаниябозлик услубида амалга оширилаётгани йўқ.

(Давоми 5-бетда)

ТААССУФ

Қалбаки ҳужжатлар "кароматиʼʼ

Сохта ҳужжатлар нега тайёрланади? Унинг тагида қандай гап бор? Қалбаки "қоғозлар" кимнинг тегирмонига сув қуяди? Кимнинг амал курсисини маҳкамлайди-ю, кимнинг чўнтагини қоқлайди? Албатта, сохта ҳужжат шунчаки тўдирилмаса керак?! Қолаверса, уларда масъул раҳбарларнинг ҳайбатли имзолари-ю, салобатли муҳрлари турибди. Демак, бу ҳужжатлар бекорга эмас. Ахир, бир балоси бўлмаса, шудгорда қуйруқ на қилур?!

Ростдан шундай. Бир балоси бор экан. Текширишда аниқ бўлди. Пуч ёнғоқлар чақиб кўрилди...

"Қизириқ" ширкат хўжалиги аравасини тортолмай қолди. Гоҳ у ери, гоҳ бу ери синиб, ғичирлайверди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 24 декабрдаги қарорига асосан бу хўжалик тугатилиб, фермер хўжалигига айлантирилди. Нега буларни батафсил айтаяпмиз?! Гап шундаки, хўжалик раҳбари ва масъул шахслар бу вазиятдан муғомбирона фойдаланмоқчи бўлишди. Қалбаки ҳужжатлар айнан шу пайтда қилинган. Солиштирма далолатнома. Аниқ ва чиройли қилиб ёзилган. Бир томондан "Қизириқ" ширкат хўжалиги, иккинчи томондан "Қизириқ туман газ" филиали: хўжалик газдан 2004 йил феврал ойига қадар 160000 сўм қарздор. Яхши. Лекин ажабланадиган томони бу ёқда. Кунлар ўтаверди, ойлар елаверди. Аммо энди газ келмай қўйганди. 2005 йилнинг 1 январ кунига қадар ширкат хўжалигига табиий газ етказиб берилмади. Хўжалик фермер хўжаликларига айлантирилди. Ислоҳотлар талаби. Аммо, кутилмаганда бояги 160000 сўмлик қарз осмон-у фалакка асоссиз равишга сакради. Қонунга ғилоф равишда фойдаланилмаган 17200,0 минг сўм табиий газдан қарздорлик "Қизириқ" ширкат хўжалигига тиркаб қўйилди.

(Давоми 5-бетда)

ҚАРОР ВА ИЖРО

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил май ойидаги 225-сонли қарори "Ўзнефтмаҳсулот" акционерлик компанияси тизимини тубдан ислоҳ қилиш ва агар таъбир жоиз бўлса, уни бутунлай қайта қуришга кенг йўл очган эди.

Фермерларга кўмакдошмиз

Ушбу ҳужжатга кўра барча вилоят бошқармалари ва 50 дан зиёд унитар корхоналари тугатилди. Айни вақтда энг қуйи бўғиндан то юқори поғонага қадар кадрлар масаласида ялпи "тозалаш" сиёсати амалга оширилди, тармоққа илгари бу соҳада мутлақо фаолият юритмаган ишончли раҳбарларни жалб қилиш мақсадга мувофиқ, деб топилди. Мана шу йўл билан ҳар бир унитар корхона етакчилигига уч нафар номзод ичидан чуқур текширувлар асосида энг муносиблари танлаб олинди.

(Давоми 3-бетда)

BANK

ХАЛҚ БАНКИ сизнинг оилангиз банки

УзРТСБ Биржевые котировки сум/кг	БЕНЗИН (76) 398,9 ▲ + 3,4	БЕНЗИН (91) 433,1 ▼ - 21,8	ДИЗ.ТОПЛИВО 283,6 ▲ + 0,4	МАЗУТ 117,1 ▲ + 14,9	СЖ.ГАЗ 351,9 ▼ - 31,1	МАСЛО ХЛОПК. 819,2 ▲ + 4,9	САХАР 588,0 ▼ - 0,02	МУКА выс.сорт 280,0 ▼ - 0,1	

Халқ донишмандлиги ва соғлом фикр экстремистик жаҳолатга қарши

(Боши 1-бетда)

Бу ёш йигитча ҳаётнинг ҳар лаҳзасидан қувона билади. Туялари ва атрофидаги табиат тўғрисидаги билимлар унга қувонч ва ишонч бағишлайди. У шўрхок билан курашишни, яйловни танлашни яхши билади, ўзида «катта маълумотлар банки», бугунги кун тили билан айтганда, ўзи билган бу маълумотларни дўстлари ва ҳамюртлари билан баҳам кўришга тайёр. Ёш йигитдаги бу бағрикенглик ва ақлга фақат ҳавас қилиш мумкин. У ҳали олий маълумот олгани йўқ. Лекин у билан суҳбатлашганда, бу ўсмир ҳеч қачон, ҳар қандай пулга Ватанини, туғилган овулини ва халқини сотмаслигига, улар фаровонлиги учун бутун умрини бағишлашига, ён-атрофидаги ҳаёт яхши бўлиши учун бор куч-ғайратини ва малакасини сарфлашига ишонч туғилади.

Кўплаб қорақалпоғистонликлар каби ёш чўпон ҳам, албатта, хавотир билан сўради: «Андижонда нима бўлди?»

Ўша кунлари барча фақат Президентнинг чиқиши ва журналистларнинг саволларига берган жавоблари билан яшарди. Ҳамма хорижлик журналистлар ва сиёсатшуносларнинг уйдирмаларига ишонмасликларини айтди.

Шу ерлик бир корейс қиз, уни ҳамма кўпинча қорақалпоқ деб ўйлашларини, бу билан у фахрланишини, ўзи шу ерда туғилиб ўсганини айтди. У бу халқнинг кўтаринки кайфиятини, унинг қадрдон ўлкасида шароит қанчалик оғир бўлишига қарамасдан, уни ҳеч нарсага алмашмаслигини, жаннатнинг ҳеч бир ваъдаларига ишонмаслигини яхши билади. Мана, кимдан садоқат ва ватанпарварликни ўрганиш керак.

— Нега хорижий журналистлар тинч ҳаётнинг ҳақиқий қадрини билувчи оқсоқоллардан интервью олишни исташмайди? — деб ёрилди ёши улуғ суҳбатдошларимдан бири. — Ахир, улар ҳаётдаги муаммоларни билишади-ку, лекин уларни асосий деб ҳисоблашмайди.

У қандайдир келгинди миссионерлар унинг неварасини сектага аъзо бўлишга даъват қилишгани ҳақида сўзлаб берди. Ушбу одамлар ўз дини пайғамбарларининг бошқалардан яхшироқ эканига ишонтиришга ҳаракат қилишган. Эмишки, шунинг учун ҳам уларнинг мамлакатида одамлар бахтли яшармиш. Гўёки улар бахтли ҳаёт кечираётганларнинг намоёндалари бўлиб, ҳеч куч сарфлашмаса-да, ораларида бахтсиз ва қашшоқлар йўқ, барча бой-бадавлат яшайди. Шундай экан, бундай наф бермайдиган динга итоат қилишга арзийдими?

Бунга донишманд оқсоқол юмшоқлик билан халқимизнинг «Бир балоси бўлмаса, шудгорда қуйруқ на қилур» деган мақолини эслатиб қўйди. Агар ўша дунёда барча шунчалик бахтли яшаса, у мамлакатда норозилик намойишлари, қонли зиддият ва бошқа фожиалар қаердан пайдо бўляпти? Нима учун улар урушларга барҳам беришолмайди ва бошқа давлатларда ўзига яхшироқ тақдир излаб юрган қочқин юртдошлари ҳақида ҳикоя қилишмайди? Ва нега уларнинг айнан узоқ қорақалпоғистонликларга нисбатан бехосдан меҳри тушиб қолди? Шунда у невараларига, айнан аждодлардан мерос эътиқодга садоқат туфайли сермазмун умр кечирганини, Иккинчи жаҳон уруши қирғин-баротидан соғ-омон қайтиб, шунча фарзанд ва невара ўстирганини айтди.

Ана шу тобланган ва бақувват неваралар қария сўзининг исботидир. Унинг оддий ва доно сўзлари шунчалик ишончли эдики, ҳатто бу «меҳрибонлар»ни жойида мот қилди.

* * *

Японияга ҳар бир сафар, унинг меҳнатсевар халқи билан учрашувлар ушбу ажойиб мамлакат ҳақида янги таассуротлар туғдиради ва фикрлашга чорлайди. Бу — ақл бовар қилмайдиган тафаккур парвози ва уларнинг инсон қўли билан ҳақиқатга айлантирилиши уйғунлашган (тезкор магистраллар, нафис шакллар ва энг илғор техника ютуқларини мужассамлаштирган ажойиб иншоотлар) шаҳарлар мамлакатидир.

Ҳатто, бугунги кун ва келажакнинг глобал долзарб муаммолари мавжуд бўлишига қарамай, бу мамлакатдаги барча нарса инсон ва табиатнинг ўзаро муносабатлари уйғунлиги билан лол қолдиради. Япониялик деҳқоннинг ернинг ҳар бир парчасида ҳормай-толмай, бутун вужуди билан ишлашини кўрибгина ҳар бир японнинг давлат тараққиётига қўшаётган ҳиссасига баҳо бериш мумкин. Буларнинг барчасини инобатга олиб, ўз фаровонлигини ошириш учун халқ қурган, бу тараққий этган давлат ва намунали жамиятни тасаввур қилиш мумкин.

Японияга ҳар бир сафар — бу масъулиятли имтиҳон ҳамдир. Кунчиқар давлатда олимлар, мусаввирлар, санъат арбобларининг обрўйи жуда баланд.

Бу галги сафар — Япон сураткашлар жамияти билан биргаликда икки йил давомида Токионинг нуфузли кўргазма залларида фотокўргазмалар ташкил этиш бўйича ўтказилган тайёргарлик ишлари якуни бўлди. Ўзбек бадиий фотосурат усталарининг ишларини намойиш этиш, айниқса, масъулиятли эди. Чунки япониялик томошабин нафақат юқори технологиялар, балки санъатдаги энг илғор ютуқлар билан ҳам жуда яхши таниш. Уларда ушбу фаолият билан боғлиқ кўплаб ўқув муассасалари, музейлар ва коллекциялар тармоғи мавжуд. Масалан, Токиодаги энг йирик Метрополитен-музейда баъзи замонавий фотосуратлар қадимий санъат асарларидан юқори баҳоланади.

Жорий йилнинг май-июнь ойларида ўзбек сураткашларининг «Сув — бу ҳаёт», «Нур ва соя поэзияси», «Талаб қилингунча», шунингдек, каминанинг «Ўзбекистон ҳунармандлари» вернисажлари бўлиб ўтди. Бадиий фотосуратлар туркумида Андижон, Қўқон, Денов, Самарқанд, Шаҳрисабз, Хива ва мамлакатимизнинг бошқа шаҳарлари халқ усталари ишлари ва турмушлари намойиш қилинди.

Тақдимот ва матбуот анжуманида йиғилган Японияning нуфузли нашрлари, хусусан, Киодо Цусин агентлиги, «Майничи» газетаси ва бошқаларнинг вакиллари фотосуратлар сифатига ва муаллифлар усталигига юқори баҳо беришди, сюжет ва деталлар билан қизиқишди.

Олинган таассуротлар асосида халқимизнинг нақадар меҳнатсевар ва қўли гул эканлиги, олдимизда ётган лой ва тошдан мўъжиза ярата олиши эътироф этилди.

Ва шу жойда кутилмаганда мавзудан ташқари бир савол берилди: шунчалар меҳнатсевар Андижон халқи қандай қилиб демократик руҳдаги мухолифатчилар бошчилик қилган очлик исёнини кўтариши мумкин?

Мазкур саволга бу айнан очлик исёни деган маълумотни қаердан олганлигини сўрадим. Ахир «оч қолган оломон» бозор, озиқ-овқат дўкони ёки омборларга ёпирилиши керак эди-ку? Аслида эса улар қўлда қурол билан қамоқхонага ҳужум уюштирди ва у ердан жиноятчиларни чиқариб юборишди, кейин эса милицияга тажовуз қилишди, маъмурий биноларни эгаллаб олишди. Йўқ, хизмат ўтаётган ўсмирларни ўлдирганлар, вилоят драма театридек маънавият ўчоғини ёқиб юборганлар асло оч оломон эмасди. Очлик бўлган тақдирда ҳам, бу мутлақо бошқача очлик — ҳокимиятни эгаллаб олишга, куч, қўрқитиш, таҳдид билан имкони борича кўпроқ одамларни ўзига бўйсундиришга ташналикдир.

Хорижий ОАВда «озодлик ва халқ фаровонлиги учун курашчилар» деб таърифланган, халқимиз эъзозидаги энг мўътабар нарсаларга чанг солган бу кимсалар қандай қилиб худди ўша нарсаларнинг ҳимоячиси бўлиши мумкин? Бу фикр шу қадар тутуруқсизки, ҳеч қайси мантиққа сиғмайди. Чунки халқимиз бунақа меҳрибонларсиз ҳам асрлар давомида яратган моддий ва маънавий қадриятларини эъзозламоқда, асрамоқда ва ҳеч қачон театрлар, кутубхоналар, ибодатхоналар — масжидлар ва черковларни бузмаган, йўқ қилмаган.

Қандай қилиб, ўзи кўрмаган ва ҳеч бир ишончли манба билан тасдиқланмаган нарса ҳақидаги миш-мишларни ҳақиқатга йўйиш мумкин? Ахир япон журналистлари ҳамиша манба танлашга жиддий ёндашиши билан ажралиб турар эдилар-ку. Ахборот ишончли ва текширилган бўлиши лозим — бу халқаро журналистиканинг муқаддас қонуни-ку!

Яна японларга хос соғлом фикр устун келди. Ўтирганлардан бири кутилмаганда суҳбатдошимизга асосли ва умуман олганда, ўринли савол берди:

— Токио метросида ва бошқа жойларда мутлақо бегуноҳ инсонларнинг заҳарланиши ва ўлимига олиб келган терактларни амалга оширган «Аум-сенрикё» сектаси вакилларини демократия ва озодлик курашчилари деб аташ мумкинми?

Бу саволга жавоб йўқ эди.

Японларда Ўзбекистонга хайрихоҳлик ва қизиқиш катта. Кексароқ япон эр-хотин суҳбат чоғида Ўзбекистондан келаётган хабарларни хавотир билан кузатишаётганлигини ва бу ижтимоий тўлқинлар бутун мамлакатни қамраб олган, деган нотўғри тасаввурда эканлигини билдиришди.

Уларга бор гапни айтиб бердим ва табиийки, ўзларидан саккиз минг километр узоқликда жойлашган бизнинг мамлакатдаги воқеалар уларни бу қадар хавотирлантираётганлигининг сабабини сўрадим.

Улар қайсидир аждоди Ўзбекистонга дафн этилганлигини ва шу бобосининг қабрини зиёрат қилиш учун у ерга бормоқчи эканлигини айтишди. Бу ёқимтой японлар ўзбек халқи ўзгаларнинг зиёратгоҳларига эҳтиром билан қарашини билишларини алоҳида таъкидлаб, Ўзбекистон атрофида шакллантирилган ёлғон информацион босимдан таассуфда эканлигини билдиришди.

Япон гўзаллик шайдолари билан суҳбатни хаёлан давом эттирарканман, бошига тушган фожиадан жабрланган рассомлар, ҳақиқий андижонликлар Ўзбекистон Бадиий академиясига бир ташаббус билан мурожаат қилганларини эсладим. Улар қатор хорижий давлатларда кўргазмалар уюштириб, бу ажойиб шаҳарнинг оддий одамларининг ҳақиқий ҳаёти билан таништириш бўйича мурожаат қилишди. Бу Ўзбекистондаги энг кекса театрлардан бирига ўт қўйган, ёнғинни ўчиришга ҳаракат қилганларни ўлдирган кимсаларга, олдиндан тайёрланган андаза билан зўр бериб ёлғон манзарани чизаётганларга ҳам Андижон рассомларининг муносиб жавоби бўлади.

* * *

Халқ «Ҳар нарсанинг илдизига боқ» деб бекорга айтмаган. Бу учрашувнинг чойхонада, кексаларнинг одатий йиғиладиган жойида ўтгани ҳам рамзий маънога эга. Қашқадарё бошланадиган сарчашма бўйидаги ўша чойхона ҳам тоғли Ғилон қишлоғида жойлашган. Бу ердаги кекса бир дарахт ёнида 20-йиллардаги коллективлаштириш даврида шу қишлоқлик 81 киши отиб ташланган. Бу ерда Ғилон кайвонилари тўпланадилар. Улар хотираларида ҳамма муҳим воқеаларни — қайғули ва қувончли дамларни ҳам асраб келадилар.

Чойхонада кексалар 1988 йилда Ислом Каримов Қашқадарё вилоятининг раҳбари бўлган пайтда у билан учрашишган хонани «Ислом Каримов хонаси» деб аташади.

Ўшанда Ислом Абдуғаниевич туман раҳбари диққатини чоллар илтимосини бажаришга — дарҳол чойхонага ойна қўйиб, телефон ўрнатишга қаратган эди. Оқсоқолларнинг гапига қараганда, у ваъда бажарилмаса, чоллар вилоят раҳбари айтган гапини эсдан чиқарди деб ўйлашини, у эса ҳеч қачон ўз ваъдасини унутмаслигини таъкидлаган. Ғилонлик чоллар бугун ҳам Президентимизнинг бундан 18 йил олдин айтган барча гапларини — кимга нима деганини ёдда тутишади.

Яна бир қизиқ жиҳат — барча кайвонилар темир учли таёқ кўтариб юришади. Қишлоқдаги 15 темирчининг ҳар бири шундай темир ясаб беришга тайёр. Чолларнинг таъкидлашича, бу таёқлар айрим пайтларда оёқ остидан чиқиб қоладиган ва бало-қазо келтирадиган газандани ҳайдашга, ҳатто ўлдиришга керак бўлади. Улар таёқларда илоҳий куч йиғилади деб ўйлайдилар. Таёқлар бир-биридан қувват олиши учун чойхона олдига чоллар уларни ёнма-ён териб қўйишади. Ғилонлик оқсоқоллар эзгулик ёвузликдан устун эканлигига асло шубҳа қилишмайди.

Кўчаларда кўплаб бобойларни учратган бўлсак-да, қишлоқ маданият уйида ўтган учрашувда улар кўринмадилар. Маълум бўлишича, чоллар ҳар қандай янгиликни аввало ўз чойхоналарида муҳокама қилишар, хабарларни бир-бирига етказиб, бир маслаҳатга келишар экан. Биз ҳам учрашувдан сўнг улар ёнига — «Бобойлар чойхонаси»га бордик ва кўп қизиқ нарсалардан хабардор бўлдик.

Масалан, улар тоғларга жуда кўп одам келишини айтишди. Чунки бу ерларда етиштирилган картошкалар ғоят ширинлиги билан машҳур. Улар булоқ сувига қонади. Андижон воқеалари ҳақида ўз уйдирмаларини тарқатаётган хорижий телевизион журналистларга ўхшаган ўша кимсалардан ҳам турли сафсата ва ёлғонларни эшитиш мумкин. Улар баъзан ғилонликлардан ерларини сотишни сўрашаркан. Бу илтимосларга ғилонликлар — «Марҳамат, меҳмонга келинг, аммо биз ҳеч қачон сизларга ер сотмаймиз, чунки минг йиллардан буён бу бизнинг еримиз», деб жавоб беришар экан.

Ғилон бобойлари «Биз Президентимизга қаттиқ ишонамиз ва у кишининг ҳам биздан доимо кўнгли тўқ бўлсин. Биз бу жиноятчилар Андижонга қаердан келиб қолганини билмаймизу, аммо ҳеч бир ғилонлик Ватанини, ўзи туғилган ва яшаётган, боболари хоки ётган ерни сотмайди», дейишди.

Қашқадарё вилоятида иккинчи ватанини топган қамашилик рус аёли билан яна бир қизиқ суҳбат бўлди.

Унинг Толлимаржон ГРЭСида ишловчи ўғиллари маслаҳат сўраб, мурожаат қилишибди. Онанинг айтишича, нотаниш одамлар пулини тўлаш шарти билан ўғилларидан қандайдир анкетани тўлдириб беришини илтимос қилган экан.

Аёл ўғилларига, одатда, пул бажарилган иш учун берилади. Ҳеч ким бекордан-бекорга пул бермайди, деб жавоб берибди... У тарбияси бекор кетмаганидан, ўғиллари ҳушёрлик кўрсатиб, масалани ўзлари ҳал этмасдан, онаси билан маслаҳатлашганидан боши осмонда.

Ўйлашимча, бу анкеталар турли чет эл хизматларининг кўплаб социологик сўровларидан бири бўлса керак. Негадир улар асрлар бўйи бошқа қонун-қоидалар бўйича ривожланган халқларнинг ҳаётига аралашишга ҳаққим бор деб ҳисоблайди ва бу халқ ҳақида ўзининг ёт қарашлари билан фикр юритадилар.

Бояги аёл социологик сўровнома техникаси билан, табиийки, нотаниш эди. Бу эса ҳар қандай соғлом ақлли инсонда савол туғдиради.

— Бизнинг хотиржам ҳаётимизга ҳар хил йўллар билан кириб келиш ва аралашиш тинчликни бузса, менинг ўғилларим умрига хавф-хатар туғдирса, унда тинчлик ва осойишталикдек муқаддас туйғу қандай пул билан ўлчанади? Ахир экстремистлар Андижонда фойдаланган қуроллар жуда катта пул туради, демак, уни кимдир, қаердандир олиб келган. Одамларни ҳозир шунчаки алдаб бўлмайди. Бизнингча, халққа ва унинг осойишталигига қарши амалга оширилган жиноят учун яхшигина маблағ тўланган, — деди менинг суҳбатдошим. Ва суҳбат сўнггида тожик тилида яна қўшимча қилди:

— Бу — менинг Ватаним, фарзандларим ҳам, набираларим ҳам шу ерда туғилган, шу атрофдаги одамлар билан мен бахтиёр яшаяпман. Ҳаётда қийинчиликлар ҳам бўлиб туради, аммо мен бир нарсани тушунмайман: шу заминга ва шундай меҳмондўст халққа қандай хиёнат қилиш ва уни сотиш мумкин?

У маҳаллий йигитлардан бирига турмушга чиқди, ислом динини қабул қилди. Қуръонни мутолаа қилади ва уни қишлоқдошларидан кўра яхшироқ билади.

Қамаши тумани аҳолисини дунёдан бехабар деб бўлмайди. Қишлоқдагилар маҳаллий ва Россия телевидениесини тўла кўришади, дунё воқеаларидан тўла хабардор.

Менинг қашқадарёлик донишманд суҳбатдошларим Андижондаги фожиани юрагида оғриқ билан кутиб олишди. Ва бу кулфатда ўз айблари борлигини ҳам тан олишди. Ахир ота-оналар ўз фарзандларини бу бемаъни таъсир ва ташвиқотдан ўз вақтида ҳимоя қила олишмади.

* * *

Кўплаб одамлар билан учрашиб ва суҳбатлашиб, ўзим азалдан билган ва ишонган нарсага яна бир карра иймон келтирдим: халқимиз, хорижлик айрим «маърифатпарварлар» айтганидек, «унутилган ва хўрланган», «қўзғолончи» эмас, балки ўта босиқ ва донишманддир. Қолаверса, бу халқ озод Ватанида барча мураккаблик ва муаммоларни ўз кучи, ақл-идроки билан ҳал этиб, ифтихор билан яшашга ҳақлидир.

Қариялар ва ўрта ёшли кишилар қатъиятидан Ватан мустақиллиги учун ўтиш даврининг барча мураккабликларини сабот ва ишонч билан енгиб ўтганлигини сезасан, киши. Яна 10-15 йилдан кейин мамлакатнинг иқтисодий ва ижтимоий ҳаёти мазмунини ўз елкасига олувчи замонавий оламда ёшларнинг мўлжали қандай? Улар шу заминда нафақат яшаш, балки уни ҳар хил қора ниятли кишилардан ҳимоя қилишга тайёрми?

Ёшлар билан учрашганда мен ана шундай хавотир ва умиднинг қоришиқ туйғуларини ҳис этдим.

Шахсни шакллантириш масаласи жуда нозик масала эканлигини педагогик тажрибамдан яхши биламан. Шунингдек, яна яхши биламанки, бугунги кундаги «ранг-баранг» ва бошқа хилдаги инқилоблар океан ортидаги сиёсий технологларнинг калласида туғилиб, ҳар хил чақириқларга ўйламасдан қўшилиб кетадиган ёшларнинг иштирокида қўшни давлатларда амалга оширилди. Буларнинг оқибати, яъни ёшларнинг улкан сиёсатшуносларнинг қўлида қўғирчоқ бўлиб қолганлиги кейин билинади. Мабодо бу ҳолат кейинчалик ҳам билинмаса, қандай вазият юзага келишини тасаввур қилаверинг. Ҳали турмуш қувончларини татиб кўрмаган, ўзининг ҳам, ўзгаларнинг ҳам ҳаётини ҳимоя қилишни ўрганмаган ёшларнинг жонли бомбага айланишлари-чи?

Шу билан бир қаторда, соғлом фикрловчи ёшларнинг Ўзбекистон ҳақидаги ўлмас ишончи қон-қонига сингиб кетган. Оллоҳга шукрки, кўп ҳолларда бу нарса табиий тасдиғини топмоқда. Яккабоғ коллежида таълим олаётган ёшлар билан бўлиб ўтган учрашувда талабалардан бири ўзининг етук дунёқарашини намоён қилиб, менга тўғридан-тўғри Андижон воқеалари тўғрисида савол берди.

— Нега хориж матбуоти турли-туман бўҳтонлар тўқиб турган пайтда бизнинг журналистларимиз фаол эмас? — сўради мендан тиришқоқ йигитча. — Нега бирортаси келиб, ҳеч бўлмаганда, телефон орқали биз каби қишлоқ аҳолисининг фикри билан қизиқмайди? Ахир биз ҳам бу мураккаб мавзуни муҳокама қилишга ва ўз муносабатимизни билдиришга тайёрмиз.

Ўқувчи қизлардан бири эскичасига ушбу мавзуда плакатлар тайёрлашни айтган катталардан кўра теранроқ экан. Албатта, бу қиз мустақиллигимизни қўлга киритганимиздан сўнг туғилган ва ўз ёши даражасида олдиндан шаклланиб қолган тушунчадан бехабар, лекин унинг юраги даврни тўғри англаган: ишонч ва тўғри тушунча одамларнинг юрагида бўлади.

Ҳақиқатда, содда кўринишдаги ташвиқотлар билан замонавий терроризм ва экстремизмга қарши туриб бўлмайди. Қолаверса, тиш-тирноғигача қуролланган янги воситалар инсон онгига кўпинча кучлироқ таъсир қилади.

Албатта, мукаммал, замонавий технологияларнинг ҳам ижобий ва салбий тарафлари бор. Ҳамма гап шундаки, террорчилар қўлидаги технология фақат уларнинг ғаразли манфаатларига хизмат қилади.

Ёшлар билан суҳбатларни ёдга олар эканман, тоғли Оролбўйидаги ёш чўпоннинг, оқил фикрловчи ёш қашқадарёликлар, қизиқувчан яккабоғликларни тасаввур қилдим. Президентимиз Мотамсаро она ҳайкали ёнида тарихга назар ташлай туриб, келажак ҳақида айтган гаплари ўша унутилмас учрашувларда мужассам топди. Телефон ва интернетлар нафақат тоғли яйловларда, балки ҳозирча мактаб ва баъзи коллежларда ҳам мавжуд эмас. Бундан ташқари, қишлоқ жойларида ҳам дунё билан алоқа суст, барибир Интернет бўлиши керак ва қизиқувчан ёшларимиз дунёнинг интеллектуал бойлигидан баҳраманд бўлишлари ва ёшлигидан ҳар қандай вазиятда тўғри хулоса чиқара олишни ўрганиш учун, иншолло, яқин келажакда бўлади ҳам. Янги авлодни асрлар давомида тўпланган ақл-заковатга бой маданиятимиз асосида дунё тараққиёти эришган ютуқлар билан уйғун ҳолда тарбиялаш лозим. Ислом Абдуғаниевич Интернет ҳақида сўз юритар экан, айнан шуни назарда тутди ва ҳар доимгидек бизни энг долзарб муаммоларни ҳал этишга ундади. Унинг ёшларга тилаклари — бу БМТ минбаридан туриб, кутилаётган терроризм ва экстремизм муаммоси ҳар қандай илғор ва кучли мамлакатларга ҳам таҳдид туғдириши мумкинлиги ҳақида, узоқни кўзлаб айтган гапларининг давомидир.

Биз халқаро ҳамжамиятнинг тўлақонли аъзоси сифатида терроризмга қарши курашда ҳаракатларни бирлаштириб, нафақат сиёсий, иқтисодий, балки маданий, маънавий мустақиллигимизни ҳам ҳимоя қилишимиз ва авайлашимиз лозим. Фақат шундай йўл билан ахлоқий қадриятларимизни, ўзлигимизни террорчилик ва экстремизм хавфидан сақлаб қолишимиз мумкин, сохта демократия қандай либосга бурканмасин, ҳеч кимга, ҳатто энг яхши ниятлар билан бўлса-да, мамлакат ички ишларига аралашишга йўл қўйилмайди. Қўймаслиги зарур.

Халқ донишмандлиги ва соғлом фикр бу нозик ишда — бизнинг асосий таянчимиздир.

Турсунали ҚЎЗИЕВ.
Ўзбекистон Бадиий академияси раиси,
К. Беҳзод номидаги рассомчилик ва дизайн институти профессори.

(«Правда Востока», 2005 йил, 9 июл).

"Қоракўлтекс" қўшма корхонаси мустақиллик шарофати боис бунёд этилган йирик ишлаб чиқариш тармоқларидан биридир. Бу ерда тайёрланаётган маҳсулот асосан хорижга экспорт қилинади.

СУРАТДА: ип йигирув цехи ишчиси Раҳима Рўзиева.

Б.АКРАМОВ олган сурат.

Уйдирма ва ҳақиқат

(Боши 1-бетда)

АҚШ ҳарбий ҳаво кучлари парвозларини чеклашга доир қарорлар Андижондаги фожиали воқеалардан анча илгари қабул қилинганлигидан "ҳамма нарсани билгувчи" хорижий "алломалар" бехабар қолганлиги таассуфли ҳол. Бундан ташқари, 2001 йилнинг 7 октябрида Хонобод аэродромини АҚШ қуролли кучларига Афғонистон ҳудудида жанговар ҳаракатлар даврида қидирув-қутқарув ва гуманитар операцияларни олиб бориш учун фойдаланишга бериш тўғрисидаги битим ўз вазифасини ўтаган эди.

Битим имзоланиш чоғида ҳам, кейинчалик қуролли кучлар контингентининг Хонободда туриш муддатлари муҳокама этилганда ҳам, доимо бу масалалар Афғонистон шимолида ҳарбий операциялар ўтказиш билан бевосита боғлиқ ҳолда кўриб чиқилган. Ўзбекистон томони АҚШ қуролли кучлари контингентининг келгусида Ўзбекистон ҳудудида бўлишини кўриб чиқмаган. Демак, хорижий билағон "шарҳловчи"ларнинг аюҳаннос солишига, ғимирлаб қолишига асос йўқ – АҚШ ҳарбий базасининг Хонободда муқим қолиши, бу ерда ўтроқ бўлиб туриб қолиши учун ҳам ҳеч қандай асос йўқ!

Учинчидан, АҚШ расмийлари бундан икки йилдан зиёд вақт илгари – 2002 йилдаёқ Афғонистондаги ҳарбий ҳаракатларнинг асосий босқичи муваффақиятли якунлангани хусусида баёнот беришганди. Савол туғиладики, кўзланган мақсадга эришилгандан сўнг, АҚШ ҳарбий базасининг Хонободда яна узоқ қолиб кетишидан мақсад нима? Албатта, бу оддий савол, оддий ҳақиқатда кўплаб оддий кишилар, хусусан, хонободликларнинг эътирози сингиб кетган эди.

Тўртинчидан, Афғонистонда нисбатан тинчлик ва осойишталик қарор топгач, афғон халқи ўз Президентини сайлаб, ҳуқуқий давлатини тиклагач, АҚШ Афғонистонга нисбатан яна қандай операциялар қўллаяпти, қачонгача ҳарбий ҳаво кучлари бизнинг тинчлигимизни бузади, деган саволларга 900 дан ортиқ хонадони бор хонободликлар муттасил жавоб кутиб келишаётган эди. Самолётлар парвози, яъни пастлаб учиш натижасида хонободликларнинг уйлари ёрилиб, томлари шиферлари тўкилиб кетмоқда. Ариқлардаги сувлар беркитилган. Одамлар жиддий зарар кўрди – деҳқончиликдан ҳосил ололмади. Бунинг устига базанинг сим деворлари билан ўралган қишлоқ аҳли вилоятнинг бошқа туман ва қишлоқларига эмин-эркин чиқолмай қолдилар. Назорат остида яшаяптилар – биров киролмаса, биров чиқолмаса, ўз уйига ёки қариндошиникига ҳам паспорт кўрсатиб кириб-чиқса, тўй-ҳашам, ўлим-азада қатнашувчи қариндош-уруғлар Хонободга кириб-чиқиш учун минг бир азобли чиғириқлардан ўтишса, экология бузилиб бораётган, турли хил касалликлар тарқалаётган экан, шу ерлик халқнинг норозилигини ҳам ўринсиз, деб бўладими? Нима бало, буларнинг эрки, ҳуқуқи, қадр-қиммати чекланганми? Уларнинг инсондай яшашга ҳаққи йўқми? Улар демократиянинг инсонийлик таmойилидан бебаҳрами? Ахир, АҚШ ҳар доим демократияни пеш қилади-ку? Халқ ўз давлати раҳбариятидан АҚШ ҳарбийларини чиқиб кетишини кейинги пайтда узлуксиз талаб қилди. Ҳар қандай ҳукумат эса ўз халқининг талаб-мақсади билан ҳисоблашади, ўз халқига қулоқ тутади, унинг талабини қондириши лозим. Мана, қанча муаммо бор... Хорижлик мухбирлар шулар ҳақида ёзсинлар эди...

Бешинчидан, Ўзбекистон томони аэродром масаласида АҚШ Давлат Департаменти ва Пентагон раҳбариятига бир неча бор мурожаат этди. Уларда АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг мазкур базадан фойдаланиши Афғонистондаги ҳарбий кампаниянинг якунланиши билан узвий боғлиқлиги эслатиб ўтилган эди. Олти мартадан зиёд қилинган шу йўсиндаги мурожаатлар Андижон воқеаларидан олдин бошланган эди. 2002 йилнинг охирида бошланган бундай мурожаатлар хорижий журналистларни сира қизиқтирмайди. Тўғри-да, уларга бу фактларнинг нима кераги бор? Ўзбекистон фойдасига ҳал этиладиган фактлардан улар мутлақо кўз юмиб қўя қолишни ўзларига эп кўришади. Мана уларнинг ҳақиқатгўйлиги, мана уларнинг демократлиги... Хулосани ўзингиз чиқариб олаверинг...

Ҳар қандай муносабатлар замирида мақсад ётади. Мақсадга етишгач эса, бир томон бошқа томоннинг манфаатларини йўққа чиқармаслиги, топтамаслиги лозим. Хонободдаги АҚШ ҳарбий базасининг чиқиб кетиши ҳақидаги Ўзбекистоннинг талаби шу пайтгача турли баҳоналар билан пайсалга солиб келинган экан, албатта бу ўринда келишилган битимга АҚШ томонидан амал қилинмаётгани, халқимиз ибораси билан айтганда, мард майдонда синалмагани, нотантилик қилинганлигидан далолатдир.

Кўчқор НОРҚОБИЛ

Янги дам олиш маскани

Гулистон шаҳри кундан-кунга обод бўлиб, замонавий услубда қурилган бир-биридан гўзал ва муҳташам бинолар шаҳар ҳуснига ҳусн қўшмоқда. Яқин-яқингача шаҳарнинг "Мустақиллик" ва "Ўзбекистон" кўчалари оралиғида эски пастқам уйлар бор эди.

Улар ўрнида 1000 тупдан зиёд мевали, манзарали дарахтлар, турли гул кўчатлари экилиб, яшил майдон барпо этилди. Атрофига насослар ўрнатилиб, суғориш ишлари йўлга қўйилди.

Шу майдон ўртасида лойиҳа асосида янги амфитеатр қурилди. Икки минг кишига мўлжалланган ёзги бу дам олиш масканида гулистонликлар, шаҳарга келган меҳмонлар ҳордиқ чиқаришади, оила аъзолари билан хиёбонни айланиб, бепул бадиий томошалар кўрадилар. Ҳашар йўли билан қурилаётган бу масканда дам олиш кунлари спорт тадбирлари ўтказилади, таниқли санъаткорлар ва ҳаваскор хонандаларнинг концерт дастурлари намойиш қилиб борилади. Амфитеатр атрофида музқаймоқ, нон маҳсулотлари, ичимликлар, ширинликлар билан савдо қиладиган дўконлар ташкил қилинмоқда.

Мазкур мажмуа қурилишида бунёдкорлик ишларини асосан шаҳар коммунал фойдаланиш ва ободонлаштириш идоралари ишчи-хизматчилари амалга оширмоқда.

Майдоннинг тайёр қисмида турли кеча ва тадбирлар ўтказиш аллақачон бошлаб юборилган. Бу тадбирлар ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш, ҳар хил нохуш, нотўғри йўлларга берилиб қолмаслигининг олдини олиш, вилоят меҳнаткашларининг дам олиш вақтларини мароқли ўтказишларига қаратилган.

Ўктамхон ХОЛДОРОВА

Бепарвонинг кўсагини қурт ейди

(Боши 1-бетда)

Август ойида сурхондарёликлар тили билан айтсак "бук" иссиқ, яъни, дим иссиқ кўп бўлади. Шамол йўқ, ҳавонинг тафти тандирнинг ичидагидай. Шундай пайтда ғўза орасидан, кўсагу барглар атрофидан шамол эсиб турмаса, кўсак куйиб, қоп-қора кукун бўб кетади. Шу билан бир йиллик меҳнат тамом.

Сув қуйишда ҳам билиб иш тутиш керак. Далани кўллатиб ҳам, чўллатиб ҳам юбормаслик лозим. Ҳосилдан айрилмай, деган деҳқон мана шунда эҳтиёт бўлиши керак. Бундан ташқари, сувни кўпроқ кечаси қуйган маъқул. Фойдаси каттада. "Шарбат"ли сув ғўзага ёқади, ҳосилини тўлдиради. Трактор ишлов бериб турса, ишчи далада бўлса, сувчи тиним билмаса, бўлгани. Ҳосилнинг чўғи кўпаяди, сифати олий бўлади.

Бу йил биз 1270 гектар ерда пахта етиштираяпмиз. Ғўзамизнинг авжи ҳам, ҳосили ҳам ёмон эмас. Ҳар тупда 30-32 тагача тўлиқ кўсак бор. Қаровни кучайтирдик, ниятимиз – ушбу ойда тўқ кўсакларни 40-42 тага етказиш. Шундагина кўнглимиз тўқ, кутаётган ҳосилимиз ҳам мўл бўлади.

Ширкат хўжалигимизда бир неча йиллардан бери чигитнинг "Фан-1", "Фан-2" навларини экиб келаяпмиз. Натижалар кўнгилдагидай. Бу навлар тезпишар ва серҳосил.

Кейинги икки йилда ғўза зараркунандалари кўпайди. Шу боис айни кунларда уларга қарши кураш кескин кучайтирилди. Шундай қилмасак бўлмайди-да. Қилган меҳнатимиз эвазига яратилаётган ҳосилни ғўза "текинхўрлари"га бериб қўйгимиз келмайди ахир. Қуртми, ҳашаротми, битми, канами... ҳаммаси билдирмай ҳужум қилади. "Ғўзамнинг бўйи баланд, кўсаги кўп" деб, ҳаволаниб юрсангиз, зараркунанда икки кунда еб битиради. Кейин бошни ушлаб афсусланиш бефойда.

Август ойини ҳосилга ҳосил қўшиш ойи, дейишади. Бу тўғри. Менимча, август ойи ҳосилни ҳосил қилиш ойи. Биз одатда бу ойда ғўза парваришини сусайтирган эмасмиз. Бу йил ҳам сусайтирмаяпмиз. Шунинг учун ҳам доимо хирмонимиз баланд, юзимиз ёруғ. Ҳаммада ҳам шундай бўлсин. Ана шунда юртимиз хирмони ҳам баланд бўлади.

Файзи МАМАТМУРОДОВ,
Қумқўрғон туманидаги "Беш қаҳрамон" ширкат хўжалиги бошқаруви раиси.

Ишинг пухта - юзинг ёруғ

Бу йил август ойи ўзгарувчан келди. Кундузи ҳарорат юқори, кечаси эса салқин. Шу боис ҳам ғўза парваришида тажрибага суяниб иш тутиш керак. Кўпни кўрган, ўзидан ёши бир мунча юқорироқ деҳқонлар билан маслаҳатлашиб, ана ундан кейин тадбир қўллаш ҳам маъқул бўлади. Ҳамжиҳатликда қилинган юмуш пухта бўлади-да.

Ҳозир ернинг қуввати яхши. Чунки бугунгача суви, ўғити меъёрида берилди. Тўғрисини айтиш керак, бу томондан узилиш бўлмади. Аммо ерга қилинган ана шу сарф-ҳаражатлардан самара ҳам бўлиши керак-да. Соф фойда дегани шундан кейин келади. Агарда 35-40 центнерлик ҳосил йиғиш ҳаракатида бўлсак, мақсадимизга эришамиз.

Культивациянинг муҳимлиги ҳақида кўп гапириляпти, тўғри фикрлар айтиляпти. Чунки бу тадбирда гап катта. Мақсад шуки, бу билан энг аввало, даладаги бегона ўтлар тозаланади. Иккинчидан, ҳозир ғўзанинг ҳар тупида 8-10 тадан кўсак, 4-5 тадан тайёр гул бор. Культивация қилинганда ана шу гул қисқа муддатда кўсакка айланади. Ҳосилдорлик ошади.

Чеканка бу йил аксарият жойларда июлнинг 25 даёқ тугади. Энди ғўза шохларида қўшимча ғунчалар пайдо бўлаяпти.

Аммо ана шу ғунчаларга қараб хурсанд бўлиб юришдан фойда йўқ. Уни қисқа муддатда гуллатиб, кўсакка айлантириш ҳақида ўйлаш керак ҳозир. Культивация дегани мана шуларни тезлаштиради.

Биз худди шундай тадбирларни вақтида, сифатли ўтказишга доим эътибор берамиз. Шунинг учун ҳам кўрадиган фойдамиз юқори. Бултур хўжалигимиз пахтадан 33 миллион 503 минг сўм даромад қилди. Насиб қилса бу йил 42 миллиондан кам бўлмайди. Қаранг, салкам 10 миллион сўм фарқ қилаяпти. Бу оз-мунча пул эмас. Даромадимиз кўпайган сари оладиган иш ҳақимиз ҳам ошиб бораяпти. Турмушимиз ҳам шунга яраша.

Президентимиз Қашқадарёга келганларида, бизнинг хўжаликда ҳам бўлдилар. У киши бизлар билан кўнгилдан суҳбатлашдилар, деҳқонларнинг турмуш шароити, экинларнинг ҳосилдорлик даражаси билан қизиқдилар. Мана шу ғамхўрликларига яраша ишлашга, меҳнат қилишга интилаяпмиз. Насиб этса, бу йил гектаридан 40 центнер ҳосилни икки теримдаёқ олиш ниятидамиз.

Содиқ МИРЗАЕВ,
Қарши туманидаги "Бешкент" ширкат хўжалиги ижарачиси.

Фермерларга кўмакдошмиз

(Боши 1-бетда)

Бугунга келиб айтиш мумкинки, ўтган даврда ҳукуматимизнинг мазкур қарори ўзининг кутилган самарасини берди. Тизимдаги илгари муттасил равишда учраб турадиган талон-торожлик ва қаллобликлар сезиларли даражада барҳам топди. Тежамкорлик борасида ўзига хос ютуқлар кўзга ташлана бошлади. Энг муҳими, унитар корхоналарда интизом ва талабчанлик юзага келди. Масъулият ҳисси кучайди. Тизимда эришилаётган муваффақиятларни кузатар эканмиз, риб чиқаверса. Қолаверса, бу ерда давлатнинг қимматбаҳо маҳсулоти сақланади. Бундан ташқари бу маҳсулот ёнғинга хавфли ҳисобланади. Унинг ҳар қатрасини асрамоқ даркор. Тежамкорлик эса давр талаби. Бир вақтлар унитар корхонага ташриф буюрган киши ҳар куни бу ерга тўпланадиган юзлаб мижозлар орасидан ўтиб киришига тўғри келарди. Бугун корхонада мижозларни деярли кўрмайсиз. Уларнинг ёнига йилда бир марта маҳсулотга шартнома тузгани корхона мутахассисларининг ўзлари бош мутахассиси Азамат Мўминов. –Сир эмас, ширкатларда, ҳатто фермерлар ўртасида ҳам олинган ёқилғи маҳсулотларини хусусий автомашиналарга сотиб юбориш ҳоллари учрайди. Бунга йўл қўймаслик учун унитар корхона мутахассислари ва шохобчалар операторлари томонидан доимий равишда мониторинг ўтказиб борамиз. Бу дегани истеъмолчи олган маҳсулотини нимага сарфлаяпти – ҳаммасидан хабардормиз.

ФЁТШнинг олдинги ҳолати

Унитар корхона, айниқса, фермерлар билан ишлашга, биринчи навбатда уларнинг эҳтиёжларини қаноатлантиришга алоҳида эътибор бермоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 607-сонли қарори билан бу йил Қашқадарё вилоятида 30 дан зиёд паст рентабелли ва истиқболсиз деб топилган ширкатлар тугатилди. Уларнинг ярмидан зиёди Шаҳрисабз нефт базаси унитар корхонаси ёқилғи билан таъминланаётган туманлар ҳисобига тўғри келади. Бинобарин, корхона зиммасига ҳукумат топшириғига биноан ташкил этилган фермерларни ёқилғи-мойлаш маҳсулотлари билан таъминлаб берувчи 16 тадан зиёд янги шохобчалар қуриш масъулияти юкланган эди. Жамоа ўтган ярим йил ичида ушбу топшириғини ўз муддатида амалга оширишга эришди. Бугун ҳар жиҳатдан қулай тарзда бунёд этилган ушбу шохобчалар фаолияти фермерларга маъқул келяпти. Уларда иш юритаётган малакали мутахассислар кечаси-ю кундузи фермерлар хизматига камарбаста бўлмоқдалар.

Паст рентабелли ва истиқболсиз ширкатлар босқичма-босқич тугатилаётган, асосий истеъмолчиларни фермерлар ташкил этаётган ҳозирги кунда ҳукуматимизнинг бу тизимни ислоҳ қилишга қаратилган юқоридаги қарори кўпроқ ер эгалари, демакки, аграр соҳа манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилгани билан ҳам алоҳида аҳамиятга эга эканлигига амин бўламиз. Буни биргина Шаҳрисабз нефт базаси унитар корхонаси мисолида ҳам кузатиш мумкин. Бундан икки йил аввал ҳукумат қарори талабига кўра ушбу жамоага ҳам ҳамма жойда бўлгани каби қаттиқ интизом ўрната оладиган ҳалол бир раҳбарни топиб қўйиш масаласи кўндаланг бўлган эди. Тавсия қилинганлардан биргина Ислом Исматов номзоди кўпчиликка маъқул келди. У илгари узоқ йиллар турли раҳбарлик лавозимларида меҳнат қилиб, ўзининг ҳалоллиги, талабчанлиги билан вилоятда катта ҳурмат қозонган эди. Муборак ҳаж зиёратига ҳам бориб келган Ислом акани Шаҳрисабздаги энг катта корхона – сув оқава жамоаси раҳбарлигидан шу тариқа юксак ишонч билан нефт база директорлигига ўтказишди.

Мана шунга ҳам икки йил бўлди. Бугун ўтган даврда амалга оширилган аксарият ишларни сарҳисоб қилишга асос бор. Ислом ака ишни биринчи бўлиб тартиб ва интизомни мустаҳкамлашдан бошлади. Аввало корхонага кириб чиқишни махсус рухсатномалар асосида қатъий тартибга солди. Чунки нефт база карвонсарой эмаски, исталган киши кириб чиқаверса.

Истеъмолчилар қолган вақтда ёқилғи-мойлаш маҳсулотларини ўзларига яқин ҳамда қулай бўлган махсус шохобчалардан оладилар. Ислом ака раҳбарлигида ўтган даврда корхона таъминотини бўйнига олган 6 та туманда фермерларга хизмат кўрсатишга ихтисослашган 58 та янги ФАЁҚШлар қурилиб фойдаланишга топширилди.

ФЁТШнинг олдинги ҳолати

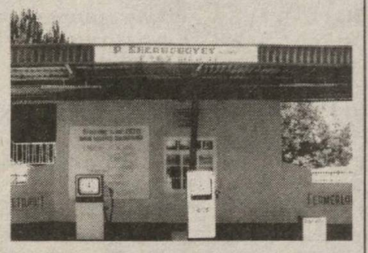

150 дан зиёд янги иш ўринлари яратилди.

Янги барпо этилган шохобчалар теварагига 1,5 минг тупдан зиёд мевали ва манзарали дарахтлар экилиб, чиройли боғлар пайдо бўлди. Энг муҳими, бир вақтлардаги исрофгарчиликларга тўлиқ барҳам берилиб, 20 миллион сўмлик маҳсулотни иқтисод қилишга эришилди.

–Бу ютуқларнинг ҳаммаси корхонадаги ўта талабчанлик ва интизом туфайли юзага келаяпти, - дейди жамоанинг ФАЁҚШлардан фойдаланиш бўлими

–Мақсадимиз фақат ФАЁҚШлар қуриш ва ўз вақтида таъминотни йўлга қўйиш эмас, - дейди корхона раҳбари Ислом Исматов. – Айни вақтда шохобчалар ҳузурида босқичма-босқич қўшимча сервис хизматларини ҳам барпо этиш устида изланяпмиз. Келажакда ФАЁҚШларга ташриф буюрган фермерлар умумий овқатланиш, техник, ижтимоий ва коммунал хизматлардан ҳам фойдаладиган бўладилар.

Иброҳим ТОШЕВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

Бунда ёшлар топганда камол...

ОРАМИЗДАГИ ОДАМЛАР

Паркент номи айрим тарихий ҳужжатларда "Еттикент" деб ҳам юритилади. Дарҳақиқат Паркент тумани етти қишлоқдан иборат бўлиб, шулардан бири тарихий ҳужжатлар ва археологик қизишмаларнинг ашёвий далилларига қараганда, айниқса Кушон подшолиги даврида савдо-сотиқ, ҳунармандчилик, шаҳар қурилиши беқиёс ўсган Намданак қишлоғи бўлган.

Мана, 10 йилдирки, олий малакали агроном Абдумавлон Ҳожиев шу қишлоқда фермерлик фаолияти билан шуғулланмоқда.

1995 йил 510 бош қора моли бўлган ферма аукционга қўйилди. Ферма нархи 6 миллион 750 минг сўмга баҳоланди. Аукционда Ҳожиевлар оиласи ютиб чиқдилар. Бир йўла Паркент тумани ҳокимининг қарори билан Ҳожиевларга 105 гектар суғориладиган ер ҳам ажратиб берилди.

Ўтган давр мобайнида фермадаги қора моллар сони кўпайиб бориши билан зотли хилларини кўпайтиришга ҳам алоҳида эътибор берилди. Меҳнатга яраша даромад ҳам ортиб борди.

Абдумавлон ака падари бузруквори Эргаш ака ва жамоа аъзолари билан бамаслаҳат, Намданак қишлоғи ичидаги йўлларни таъмирлаш, кўприклар қуриш, мактабгача муассаса ташкилотларини таъмирлаш ва уларга моддий ёрдам бериш билан бир вақтда қишлоқдаги қадимий обидани қайтадан бунёд этишдек савобли ишларга ёрдам қўлини чўзди.

Абдумавлон ака фермерлик фаолиятини бошлаганидан буён туман, вилоят ва республика миқёсида ўтказилаётган деярли барча кўрик - танловларнинг иштирокчиси ва совриндори. Кўпинча ана шундай кўрик – танловларда биринчи ўринни эгаллагач, мукофат сифатида олган совринлари ичида – рангли телевизор ва компьютерлар бўлса, албатта ҳаммасини ўзи туғилиб ўсган Намданак қишлоғидаги мактабларнинг бошланғич синф ўқувчиларига совға қилади.

- Келажак авлодимиз биздан-да билимли, иқтидорли бўлса, мамлакатимиз янада қудратли, юртимиз обод, бизларнинг эса кўнглимиз тинч бўлади,– дейди А.Ҳожиев.

Турғун ТОШПЎЛАТОВ

МЕҲНАТ ФАХРИЙЛАРИ

Эъзоз

Акрам ота ён-атрофидаги кишиларнинг дарду ташвишига шерик, жонкуяр инсон. У кўплаб масъул вазифаларда ишлаб, доимо ўзи раҳбарлик қилаётган жамоа аъзоларининг моддий аҳволи, кундалик турмушига зарур нарсаларгача сўраб-суриштириб, имкон қадар кўмаклашишга интилган, уларнинг тўй-маъракаси, яхши-ёмон кунларида ёнма-ён туришни канда қилмаган.

- Раҳбар киши чинакам инсонийлиги, одамгарчилиги билан кишилар дилига йўл топади, эл орасида эътибори ортади. Қолаверса, оила ташвиши ҳаддан зиёд «кўмиб» юбормаса, уйида тинчи бор одамнинг иш жойидаги меҳнати унумли бўлади, - дейди у.

Шу боисдан ҳали-ҳануз Акрам ака ҳамманинг ҳурматини қозониб, эл меҳрига сазовор бўлиб келяпти.

Ҳозирда кексалик гаштини сураётган Акрам ота салкам қирқ йил қишлоқ хўжалиги соҳасида меҳнат қилиб, халқона айтганда, шу соҳанинг пирига айланди. У "Пешку" давлат хўжалиги, кейинчалик "Боғимусо" ширкат хўжалигида раҳбар бўлиб ишлаган кезлари жамоа ҳамиша ютуқларга эришганини, Акрам ота одамларга кўп яхшиликлар қилганини айтишади. У ҳали ҳам ёшлардан ўз фойдали маслаҳатларини аямайди.

Унинг яна бир фазилати бор – зиёли инсон, газеталарни жону дилидан яхши кўради. Ўзи севган газета-журналларни почта бўлимидан бир даста қилиб олиб келади.

Акрам отанинг умр ҳикматларини эшитсангиз, бир ибратдай ёдингизда қолади:

- Одамлар сени кўрганда чеҳраси ёришса, меҳри илиб салом-алик қилса, бу иззат умрнинг бир баҳосидай туюлади. Кексаликда бундай яхши кунлар кўриш кишининг чинакам бахти, дил хотиржамлигидир.

Дилбар ИСТАМОВА,
Пешку тумани.

«АВГУРОН ЭКСТРА» ДЕФОЛИАНТИ:

Қандай фойдаланиш зарур?

Пахтакорларимиз 2005 йилги хирмон кўзланганидек бўлиши учун астойдил интилмоқдалар. Августнинг иккинчи ярмидаёқ кўсакларнинг 40-45 фоизи пишиб етилиши кутиляпти. Бу яна бир муҳим агротехник тадбир – ғўза баргини сунъий тўктириш яқинлашаётганлигини билдиради.

Дефолиацияни ўтказишнинг ўзига хос мураккабликлари мавжуд. Чунончи, августнинг охирлари, сентябрнинг бошларида таркибида хлорат бўлган дефолиантлардан фойдаланиш мумкин эмас. Чунки улар десикантлик хусусиятига эга бўлиб, ғўзани ёппасига ўсишдан тўхтатувчи магний ёки натрий хлорат тузлари бирикмаларидан иборат. Уларни эртаги муддатларда қўллаш ҳосилдорлик ва маҳсулот сифатига салбий таъсир кўрсатади. Шунинг учун ҳам бу даврда "юмшоқ" дефолиантлардан фойдаланиш тавсия этилади. Уларнинг эритмаси пуркалганда ўсимликда кечаётган физиологик жараён тўхтаб қолмайди, озиқ моддаларнинг пишиб етилаётган кўсакларга ўтиши давом этади. Дефолиациядан 10-12 кун ўтгач, барглар тўкила бошлайди. Худди шу пайтда ғўза қатор оралиғига ёруғлик тушиши, иссиқлик ва ҳавонинг айланиши тубдан яхшиланади. Бу эса кўсакларнинг очилишини сезиларли тезлаштиради.

Ўтган асрнинг 80-90-йилларида "Дропп-50 НК" дефолианти самарали ва ўсимликка юмшоқ таъсир этувчи препарат сифатида маълум бўлганди. Унинг кукун тарзида эканлиги қўлланишда бирмунча қийинчиликлар туғдирарди. Яъни дефолиантнинг зарур миқдорини ёпиқ жойда ўлчаб олиш ва пуркагич бакларига қуйиш олдидан унинг эритмасини тайёрлаш талаб қилинарди. Бу дефолиантнинг яна бир камчилиги ҳавонинг ўртача ҳарорати 20-22° С дан паст бўлганда кутилган самарани бермаслиги эди. Ана шу нуқсонларни бартараф этиш мақсадида Германиянинг "Байер АГ" фирмаси "Дропп Ультра" ҳамда "Джинстар"ни, Россиянинг "Август" ёпиқ акциядорлик жамияти эса тидиазуроннинг 50 фоизли сувли суспензия концентрати ҳолидаги «Авгурон Экстра» препаратини яратдилар.

Янги дефолиант 2004 йили Анлижон қишлоқ хўжалиги институти олимлари томонидан кичик ва кенг майдонларда тажрибада синаб кўрилди. Пахтачилик илмий-тадқиқот институти ҳамда Фанлар академиясининг ўсимлик моддалари кимёси институти мутахассислари эса препаратни Ўрта Чирчиқ туманидаги Ким Пен Хва номли хўжалик далаларида турли миқдорлардаги дозаларда синовдан ўтказишди. Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Табиатни муҳофаза қилиш Давлат қўмитасининг ижобий хулосалари асосида «Авгурон Экстра» дефолианти республика давлат Кимё комиссияси томонидан рўйхатдан ўтказилиб, қўллашга тавсия этилди. "Август" ЁАЖ лицензияси, рецептура ва технологияси асосида ана шундай дефолиантни Навоийдаги "Электрокимёсаноат" АЖ қўшма корхонасида ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Хўш, ушбу препаратдан самарали, инсон саломатлиги ва атроф-муҳит хавфсизлигини таъминлаган ҳолда фойдаланиш учун қандай жиҳатларга эътибор қаратиш зарур? Дефолиация учун ажратилган далаларни синчиклаб кўздан кечириш, ўсимликларнинг биологик ҳолатини ҳисобга олган ҳолда тадбирни ўтказиш муддатларини белгилаш лозим.

ТАВСИЯ

Ғўза сифатли чеканка қилинганлиги, дала бегона ўтлардан тозаланганлиги ва тупроқнинг намлилигига эътибор бериш, бу омилларни препарат самарадорлигига бевосита таъсир этишини назарда тутиш зарур. Кўпчилик дефолиантлар, шу жумладан «Авгурон Экстра» ҳам тупроқ намлиги дала нисбий нам сиғимига нисбатан 65-68 % бўлганда яхши натижа кўрсатишини унутмаслик шарт. Сифатли чеканка қилинмаган далаларда ғўзани чилпиш, тупроқ намлиги етарли бўлмаган пайкалларда дефолиация ўтказишдан 8-10 кун олдин ғўзани енгил суғориш мақсадга мувофиқ.

Зарур мосламаларнинг бутланганлиги ва ишга тайёрлигини синчиклаб кўздан кечириш, пуркагичларнинг бир хилдаги энг кичик диаметрли тешикчали учликлар билан таъминланганлигига эътибор бериш, ғўзанинг бўйи ва ривожланишига қараб ОВХ-28 русумли пуркагич соплосини ердан 1,2-2,0 метр баландликда асосий ўққа нисбатан 10-12° қиялатиб ўрнатиш, агрегатнинг ҳаракат тезлиги, пуркагичнинг қамров кенглиги, суюқлик пуркаладиган босим ва иш эритмаси сарфининг меъёрини ўзаро мослаб тўғрилаш – регулировка қилиш, мавсум давомида заруратга қараб бу ишни бир неча марта такрорлаш керак.

«Авгурон Экстра» дефолианти ҳавонинг суткалик ўртача ҳарорати 18° С дан паст бўлмаганда яхши самара беришини унутмаслик, дефолиант эритмасини пуркашни эрталабки ва кечки салқинда, шамолнинг тезлиги секундига 3-4 метрдан катта бўлмаганда амалга ошириш, ҳаво ҳарорати 28-30° С дан баланд бўлганда ишни тўхтатиб туриш, дефолиант эритмаси пуркалган далаларни суғормаслик, уларга 12-15 кун давомида одамлар киришига йўл қўймаслик, бўшаган идиш, иш эритмаси тайёрланган майдончаларни зарарсизлантириш лозим.

Препаратни қўллашда "Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигида пестицидларнинг ишлатилиши, сақланиши ва ташиш жараёнидаги санитария қоидалари ва гигиена меъёрлари"ни белгиловчи ҳужжатда кўзда тутилган эҳтиёт чораларига риоя қилиш, нафас аъзолари, кўзлар ва терини ҳимоя қилувчи шахсий воситаларидан фойдаланмаган ҳолда ишлашга йўл қўймаслик керак.

Дефолиантни шикастланмаган, герметик ёпиқ ва идиш ёрлиғи ёпиштирилган идишларда пестицидлар учун мўлжалланган махсус омборларда сақлаш, фойдаланиш олдидан чайқатиб аралаштириш лозим бўлади.

Препаратни ташишда хавфли юкларни етказиш учун жорий этилган талабларга жавоб берадиган транспорт воситаларидан фойдаланиш, уни озиқ-овқат ва ем-хашак маҳсулотлари билан бирга ташиш ва сақлаш қатъиян ман этилади.

Бўшаган идишларни ташлаш, препарат ва иш эритмаси қолдиқларини дарёлар, балиқчилик сув ҳавзалари, хўжалик турмуш эҳтиёжларига мўлжалланган сув иншоотлари, оқава сув қувурларига тўкилишининг олдини олиш, идишлардан хўжалик эҳтиёжлари учун қайта фойдаланмаслик зарур.

Юқорида таъкидланган тавсияларга риоя этиш ғўза баргини сунъий тўктиришни сифатли ўтказиш ва дефолиантдан самарали фойдаланишда муҳим аҳамият касб этади.

Р.ОЧИЛОВ,
қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди.

М.ТЎРАЕВ,
биология фанлари номзоди.

Boeing ҳалокати

Кипрнинг Helios Airways компаниясига тегишли Boeing-737 самолёти қолдиқлари остидан 83 киши жасади топилган.

Якшанба куни Ларнак шаҳридан Прагага йўл олган самолёт номаълум сабабларга кўра Афинадан 40 километр узоқликда қулаб тушган эди. Самолёт бортида 121 киши бўлиб, шулардан 48 нафари саёҳатга йўл олган болалар эди.

Ҳаво кемаси ердан кўтарилиб бир неча дақиқа ҳаракат қилгач алоқани йўқотиб қўйган. Шундан сўнг тезучар қирувчи самолёт Boeingга етиб олиб унинг кабинасини кузатишга муваффақ бўлган. Қирувчи самолёт учувчиси хабарларига кўра, йўловчи лайнерининг кабинасида икки нафар бегона одам бошқарувни қўлга олишга уринган. Экипаж аъзолари эса бехуш ҳолатда бўлган. Бортдаги йўловчилардан бири ўз яқинига мобил телефонидан қўнғироқ қилиб, "учувчи бехуш, самолёт қуламоқда, алвидо" дейишга улгурган.

Мутахассислар фикрича, экипаж хонасидаги вентиляция тизими ишдан чиққан бўлиши мумкин. Айни дамда самолёт қора қутиси ўрганилмоқда.

Англашилмовчилик қурбонлари

Ироқнинг Рамади шаҳрида англашилмовчилик туфайли отиб ўлдирилган 15 нафар фуқаро яқинлари АҚШ қўмондонлигига ўз норозиликларини билдиришмоқда.

Ибн ал-Жаузий масжиди олдида содир бўлган кучли портлашдан сўнг ибодат қилаётганлар қочишга уринишган. Бу вақтда Америка ҳарбийлари жонини сақлашга уринганларга қарата ўқ узган. Хабарларга кўра, 15 киши ва 5 нафар ёш бола ҳалок бўлган. 17 нафар одам тан жароҳати олган. АҚШ денгиз пиёда қўшинларининг Рамадидаги қўмондонлиги ҳарбийлар тинч аҳолига эмас, балки террорчиларга қарата ўт очганини маълум қилмоқда.

Режалар амалга ошмоқда

Ғазо секторидан яҳудий аҳоли пунктларини тўлалигича олиб чиқиб кетиш ишлари бошлаб юборилди.

Ўз уйларини тарк этаётган яҳудийлар хавфсизлигини таъминлаш мақсадида Исроил армиясининг танклари деярли бутун секторни ўраб олган. Кўпгина тортишувлар ва норозиликларга сабаб бўлган Исроил Бош вазири Ариэл Шароннинг бир томонлама ажратиб олиш режаси ниҳоят ўз якунига етмоқда. Ушбу режага қарши чиқаётганларнинг норозилик намойишлари Тел-Авивда ҳамон давом этмоқда.

Ҳиндистон мустақиллиги нишонланмоқда

Ҳиндистон Мустақиллигининг 58 йиллиги кенг нишонланмоқда.

1947 йил 15 августда Ҳиндистон ўз мустақиллигини қўлга киритган эди. Мамлакат бош вазири тарихий Қизил форд трибунасидан туриб ҳинд аҳлини байрам билан табриклади. Бош вазир Ман Мохан Сингх Ҳиндистон иқтисодиёти тўғри йўлда бораётганини ва ҳар йили 7 фоизлик ўсиш билан дунёда ўзини намоён этаётганини таъкидлади. "Агар иқтисодиётимизда ушбу жараён ушлаб турилса, яқин беш йил ичида мамлакатдаги қашшоқлик ва саводсизлик бутунлай йўқотилади. Бунинг учун биз бирдамликни қўлдан бермаслигимиз лозим", деди Ман Мохан Сингх.

Музейда сув ости кемаси

Миланликлар ўтган куни тонгда ажойиб манзара гувоҳи бўлишди. Уларнинг кўз ўнгида Милан музейи ҳовлисида 340 тонналик ҳақиқий сув ости кемаси турар эди.

1967 йил "совуқ уруш" даврида қурилган "Энрико Тоти" субмаринаси 92 километр узоқликдаги Кремондан 6 кеча мобайнида келтирилди. Ушбу лойиҳани амалга ошириш учун 4 йил сарфланиб, бир миллион евро харажат қилинди.

"Энрико Тоти" сув ости кемасининг Милан музейига келтирилиши "совуқ уруш" якун топганининг намунаси сифатида қабул қилинмоқда.

Навбатдаги табиий офат

Хитойда эсган "Маца" тўфонидан сўнг кучли ёмғир ёғиб, навбатдаги вайроналикларга олиб келди.

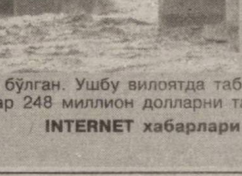

Бу гал мамлакатнинг Ляонин вилояти жиддий зарар кўрди. У ерда сув тошқинлари 10 нафар одамни дунёдан олиб кетди. Яна 23 нафар киши бедарак йўқолгани айтилмоқда. 326 минг гектар қишлоқ хўжалиги экинлари ювилиб кетган. 26 минг турар жой, 50 та автомагистрал ва 9 та кўприк вайрон бўлган. Ушбу вилоятда табиий офат келтирган моддий зарар 248 миллион долларни ташкил этмоқда.

INTERNET хабарлари асосида Шермат САНАЕВ тайёрлади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2005 йил 16 августдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 Австралия доллари	871,04	1 Польша злотийси	346,91
1 Англия фунт стерлинги	2045,85	1 СДР	1669,11
1 Дания кронаси	187,89	1 Туркия лираси	838,06
1 БАА дирхами	307,36	1 Швейцария франки	903,17
1 АҚШ доллари	1128,87	1 ЕВРО	1401,27
1 Миср фунти	196,07	10 Жанубий Корея вони	11,13
1 Исландия кронаси	17,75	10 Япония иенаси	103,01
1 Канада доллари	943,95	1 Россия рубли	39,87
1 Хитой юани	139,40	1 Украина гривнаси	223,54
1 Малайзия ринггити	300,79		

*** Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.**

ЦЕМЕНТ (Ахангаран) 58,5 ▼ - 2,3 | УГОЛЬ (бпк) 12,3 ▲ + 0,005 | АРМАТУРА 404,8 ▲ + 18,3 | СУПЕРФОСФАТ 63,6 ▲ + 0,9 | АММОФОС не выставлено | Символы цен: ▲+ Увеличилась; ▼- Снизилась; ± не изменилась; +0.0 на сколько сум | Сум/кг | Средневзвешенные цены за неделю для заключения прямых договоров на сайте: UZEX.COM УзРТСБ

Акциядорлик Тижорат «Пахта Банк» мижозлари диққатига!

Акциядорлик Тижорат «Пахта Банк» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 5 августдаги «Банклардаги депозит ҳисобварақлардан нақд пул тўловларини узлуксиз таъминлаш кафолатлари тўғрисида» ги қарорига мувофиқ мижозларнинг иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларини, депозит ҳисоб-рақамларидаги маблағларини, аҳоли омонатларини нақд пулда бериш вақтида банк филиаллари ва минибанклари ходимлари томонидан қонунбузарликларга йўл қўйилган тақдирда қуйидаги «Ишонч телефонлари» мизга хабар беришларингизни сўраймиз!

«Ишонч телефонлари» рақамлари

«Пахта Банк» нинг Марказий идорасида 78-75-94, 173-25-01
Вилоят бошқармалари ва филиалларда

N п/п Номи	Телефон рақами
Қорақалпоғистон Республика бошқармаси	8 (36122) 2-35-09, 2-16-77.
Филиаллари	
1.Кегайли	(36241) 2-12-90,
2.Шуманай	(36234) 6-22-51,
3.Қунғирот	(36231) 2-17-93,
4.Мўйноқ	(36232) 2-23-81,
5.Окманғит	(36242) 5-54-36,
6.Тахтакўпир	(36243) 5-26-78,
7.Тўрткўл	(36253) 2-23-70,
8.Хўжайли	(36255) 4-17-15,
9.Чимбой	(36244) 4-00-08,
10.Беруний	(36252) 4-70-55,
11.Қонликўл	(36233) 2-11-34,
12.Қораўзак	(36246) 5-51-23,
13.Бўстон	(36258) 5-17-10,
14.Тахиатош	(36257) 2-57-82,
15.Қозонкеткен	(36241) 5-32-66,
16.Манғит	(36251) 5-18-84,
Андижон вилоят бошқармаси	8-(37422) 4-39-48, 4-49-04.
Филиаллари	
1.Асака	(3742) 33-13-77,
2.Қорасув	(37472) 2-21-43,
3.Пахтаобод	(37471) 1-13-60,
4.Марҳамат	(37439) 1-11-03,
5.Шаҳрихон	(37434) 2-46-88,
6.Охунбобоев	(37475) 5-21-74,
7.Хўжаобод	(37474) 1-16-05,
8.Пойтуғ	(37431) 2-28-46,
9.Балиқчи	(37432) 3-22-06,
10.Олтинкўл	(37435) 22-19-85,
11.Бўз	(37433) 22-18-34,
12.Оқ-Олтин	(37476) 22-20-95,
13.Кўрғонтепа	(37473) 1-32-00,
14.Куйганёр	(37437) 24-52-92,
15.Булоқбоши	(37477) 3-26-41,
16.Чинобод	(37437) 3-26-96,
Бухоро вилоят бошқармаси	8-(36522) 3-02-90, 3-85-53
Филиаллари	
1.Олот	(36534) 2-15-00,
2.Вобкент	(36533) 2-14-66,
3.Ғиждувон	(36557) 2-17-93,
4.Шофиркон	(36550) 2-31-64,
5.Қоракўл	(36556) 5-12-66,
6.Ромитон	(36555) 2-10-31,
7.Жондор	(36558) 2-14-01,
8.Галаосиё	(36554) 2-34-45,
9.Янги бозор	(36535) 3-27-50,
10.Қоровулбозор	(36536) 4-13-88,
Жиззах вилоят бошқармаси	8-(37222) 6-33-42, 6-25-33,
Филиаллари	
1.Учтепа	(372) 226-46-69
2.Арнасой	(372) 226-35-12
3.Зарбдор	(372) 226-36-68
4.Пахтакор	(372) 226-13-74
5.Дўстлик	(372) 226-39-98
6.Мирзачўл	(372) 226-33-12
7.Зомин	(372) 226-31-54
8.Янгиқишлоқ	(372) 226-35-71
9.Зафаробод	(372) 226-56-55
Қашқадарё вилоят бошқармаси	8-(37522) 4-08-69, 4-08-72,
Филиаллари	
1.Ғузор	(37555) 2-11-53
2.Деҳқонобод	(37561) 2-24-15
3.Қамаши	(37553) 2-48-50
4.Косон	(37559) 3-11-67
5.Шаҳрисабз	(37552) 2-73-60
6.Яккабоғ	(37558) 2-45-60
7.Бешкент	(37557) 2-13-81
8.Чироқчи	(37556) 3-16-50
9.Китоб	(37554) 2-77-56
10.Муғлон	(37564) 5-12-31
11.Янги Нишон	(37551) 2-14-72
12.Батош	(37522) 23-37-14
13.Янги Миришкор	(37565) 2-24-34
14.Муборак	(37567) 2-11-52
15.Помуқ	(37562) 2-51-41
Наманган вилоят бошқармаси	8-(36922) 4-48-39, 4-48-08,
Филиаллари	
1.Шаҳар	(36922) 35-13-04,
2.Жумашуй	(36945) 21-378
3.Косонсой	(36965) 21-487
4.Хаққулобод	(36961) 21-635
5.Поп	(36943) 31-303
6.Тўрақўрғон	(36944) 23-437
7.Уйчи	(36948) 21-991
8.Учқўрғон	(36946) 21-277
9.Чуст	(36942) 33-973
10.Янгикўрғон	(36963) 21-131
11.Тошбулоқ	(36947) 21-136
12.Чортоқ	(36941) 24-671
Навоий вилоят бошқармаси	8-(43622) 6-03-53, 4-75-41
Филиаллари	
1.Кармана	(43653) 2-37-00,
2.Конимех	(43651) 2-14-41,
3.Кескантерак	(43656) 2-16-58,
4.Қизилтепа	(43655) 5-25-09,
5.Янгиробод	(43654) 5-20-36,
6.Томди	(43658) 2-21-61,
7.Нурота	(43652) 3-11-51,
Самарқанд вилоят бошқармаси	8-(3662) 31-05-12, 33-37-04
Филиаллари	
1.Лоиш	(3662) 31-08-82
2.Оқтош	(3662) 31-08-95
3.Жомбой	(3662) 31-08-86
4.Жума	(3662) 31-08-98,
5.Пайшанба	(3662) 31-08-70
6.Сиёб	(3662) 35-70-97
7.Нуробод	(3662) 31-08-76
8.Пойариқ	(3662) 31-08-68
9.Зиёвуддин	(3662) 31-08-92
10.Ургут	(3662) 43-02-40
11.Гўзалкент	(3662) 31-08-75
12.Иштихон	(3662) 31-08-90
13.Кўшрабод	(3662) 31-08-96
14.Каттақўрғон	(3662) 33-22-22
15.Челак	(3662) 31-22-46
16.Гулобод	(3662) 33-64-71
Сурхондарё вилоят бошқармаси	8-(37622) 2-79-31, 2-79-04
Филиаллари	
1.Бойсун	(37633) 5-17-08,
2.Денов	(37641) 2-17-34,
3.Жарқўрғон	(37643) 2-16-44,
4.Музрабод	(37634) 9-15-38,
5.Шерабод	(37632) 2-16-36,
6.Шўрчи	(37645) 5-20-95,
7.Узун	(37644) 3-23-45,
8.Ангор	(37631) 2-19-10,
9.Янгийўл	(37635) 9-19-87,
10.Қумқўрғон	(37646) 5-24-52,
11.Учқизил	(37636) 3-25-98,
12.Қарлуқ	(37647) 5-55-52,
13.Сариосиё	(37648) 3-10-79,
14.Бандихон	(37642) 4-12-74,
Сирдарё вилоят бошқармаси	8-(36722) 5-06-88, 5-26-61
Филиаллари	
1.Пахтаобод	(36724) 25-16-99
2.Боёвут	(36732) 2-15-59
3.Фарҳод	(36736) 4-34-38
4.Сайхунобод	(36733) 3-34-74
5.Наврўз	(36738) 1-14-31
6.Сирдарё	(36757) 57-42-98
7.Деҳқонобод	(36775) 6-20-62
8.Янгиер	(36772) 72-37-51
9.Меҳнатобод	(36739) 25-19-94
10.Ширин	(36764) 64-33-93
11.Сардоба	(36731) 43-12-57
Тошкент вилоят бошқармаси	8-(371) 144-32-95, 144-09-82
Филиаллари	
1.Оққўрғон	(37255) 2-14-28
2.Бўка	(37257) 3-51-37
3.Зафар	(37298) 5-23-08
4.Пискент	(37254) 5-23-88
5.Дўстобод	(37256) 7-22-61
6.Тўй-Тепа	(37276) 2-17-31
7.Чиноз	(37250) 3-12-76
8.Янгибозор	(37298) 3-14-39
9.Паркент	(37272) 2-25-76
10.Янгийўл	(37260) 2-37-38
11.Гулбаҳор	(37258) 6-11-65
Фарғона вилоят бошқармаси	8-(37322) 4-28-61, 4-08-41
Филиаллари	
1.Олтиариқ	(37343) 3-22-38
2.Боғдод	(37347) 91-5-03
3.Водил	(37335) 2-14-02
4.Данғара	(37357) 2-12-39
5.Учкўприк	(37351) 5-12-97
6.Бешариқ	(37361) 2-28-77
7.Лангар	(37315) 5-14-33
8.Кувасой	(37337) 3-23-26
9.Риштон	(37345) 2-35-59
10.Тошлоқ	(37338) 38-46-46
11.Янгикўрғон	(37352) 9-12-63
12.Марғилон	(3733) 33-44-65
13.Кува	(37331) 5-18-34
14.Яйпан	(37353) 9-15-97
15.Ўкув	(3733) 33-05-45
16.Ёзёвон	(37341) 2-10-83
17.Сўх	(37346) 2-54-02
18.Фурқат	(37354) 9-18-46
19.Кўқон	(37355) 2-66-25
Хоразм вилоят бошқармаси	8-(36222) 6-89-76, 6-45-56
Филиаллари	
1.Гурлан	(36236) 5-12-71
2.Боғот	(36231) 5-43-14
3.Хазорасп	(36233) 2-19-41
4.Хонқа	(36239) 9-11-45
5.Хива	(36237) 5-57-86
6.Янгиариқ	(36238) 5-31-94
7.Қўшкўпир	(36232) 9-21-88
8.Шовот	(36234) 5-45-28
9.Қараул	(36235) 2-10-76
10.Питнак	(36230) 5-20-05
11.Янгибозор	(36241) 9-42-91
1.Бектемир филиали	(3712) 195-02-27
2.Чилонзор филиали	(3712)173-09-89

ТАШКИЛОТ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН

автомобиллар ва қишлоқ хўжалиги техникаси учун қуйидаги корхоналарда ишлаб чиқарилган кенг ассортиментдаги

ШИНАЛАРНИ

сотади:

ЕНГИЛ МАШИНАЛАР УЧУН, ЕНГИЛ ЮК ТАШУВЧИ МАШИНАЛАР УЧУН, ОҒИР ЮК ТАШУВЧИ МАШИНАЛАР УЧУН, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ТЕХНИКАСИ УЧУН

Тел.: (99871) 137-10-61, 137-20-76, 137-20-84, 334-64-21

Шиналар буюртма бўйича 30-35 кунда Украина ва Россиядан вагонларда келтирилади.

ROSAVA · DNEPROSHINA ДНЕПРОШИНА · ИСТОК

ТОВАРЛАР СЕРТИФИКАТЛАНГАН. ХИЗМАТЛАР ЛИЦЕНЗИЯЛАНГАН.

Улгуржи ва чакана савдо қилиш филиаллари манзиллари:

Наманган ш.,Дўстлик шоҳкўчаси,1-А уй. Тел.: (3692) 24-56-60.
Андижон ш.,Мирпустин к.,20-уй. Тел.: (3742) 24-04-88.
Данғара ш.,Тошкент к.,74-уй. Тел.: (37357) 2-19-06.
Термиз ш.,Ч.Сафаров к.,80-уй. Тел.: (37622) 2-45-85.

РАТБ "Ғаллабанк" акциядорлари диққатига!

Муҳим фактлар тўғрисидаги 05-сонли маълумот

Банк Кенгашининг 2005 йил 1 августдаги 5-сонли йиғилиш баённомасига асосан банкнинг эгаси ёзилган имтиёзли акцияларига 2005 йил учун биринчи оралиқ дивидендларни тўлаш ҳақида қарор қабул қилинди.

2005 йил учун биринчи оралиқ дивидендларни олишга ҳақли бўлган акциядорлар рўйхати 2005 йил 1 июл ҳолатига тузилди.

Банкнинг эгаси номи ёзилган имтиёзли акциялари бўйича Марказий банкнинг қайта молиялаш ставкасидан келиб чиққан ҳолда ҳар бир акциянинг номинал қийматига нисбатан 8 фоиз миқдорида белгиланиб (ҳар бир 100 сўмлик акцияга 8 сўмдан), ушбу акциялар бўйича дивиденд тўловлари пул маблағи шаклида амалга оширилади.

Ушбу эълон қилинган дивидендлар бўйича тўлов 2005 йилнинг 20 августидан бошлаб РАТБ "Ғаллабанк"нинг барча филиаллари томонидан амалга оширилади.

Товар сертификатланган

"ТЕХСЕЛЬСНАБ" МЧЖ

Тошкентдаги омборхонадан Россия ва Украина заводларида ишлаб чиқарилган енгил ва юк автомобиллари ҳамда қишлоқ хўжалик (ғалласўриш комбайни, тракторлар Т-150, МТЗ, МХ-135, ТТЗ) шиналарини таклиф қилади

Пул ўтказиш йўли билан ғалла ва пахтанинг 23210, 23220 траншларини ҳам қабул қилади.

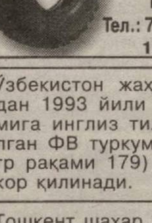

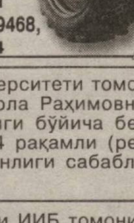

Тошкент ш., Чилонзор-2, Гагарин кўч., 26-уй
Тел.: 77 1210, 77 1451, 79 9468, 1037234, 1263654

A3

Ўзбекистон жаҳон тиллари университети томонидан 1993 йили Бекмуродова Лола Раҳимовна номига инглиз тили мутахассислиги бўйича берилган ФВ туркумидаги № 994524 рақамли (реестр рақами 179) диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент шаҳар Юнусобод тумани ИИБ томонидан ООО "Kimsan-biznes" фирмасига берилган думалоқ муҳр йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

ООО "INTRAKO-S" сообщает об уменьшении Уставного фонда с 215 миллион сўм до 90 миллион 173 тысяча сўм.

Фермер, деҳқон-фермер, ширкат хўжаликлари ва МТПлар диққатига!

Respublika qishloq xojaligi texnikasi va ehtiyot qismlar базасининг Тошкент шўъба корхонаси Тошкентдаги ва Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл туманидаги, Бухоро вилояти Шофиркон тумани ҳамда Самарқанд вилояти Пастдарғом тумани ваколатхоналари омборхоналаридан Россия Федерацияси заводларида ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалиги комбайнлари учун 21.3 R-24 ФД-14А (Нива, Дон, Колос ва Т-150) шиналари ҳамда ременларни пул ўтказиш йўли билан таклиф қилади. Маҳсулотларимизнинг сифати ва нархи Сиз, азизларни, албатта қониқтиради. Шунингдек, пахта ва ғалла (23210..., 23220..., 23204...) траншларини ҳам қабул қиламиз.

Мурожаат учун телефонлар: (8 371) 41-49-43, 135-71-87, 135-72-16 – Тошкент
(8 361) 533-12-83 – Тўрткўл тумани ваколатхонаси
(8 365) 502-27-29 – Шофиркон тумани ваколатхонаси
(8 366) 39-10-39 – Пастдарғом тумани ваколатхонаси

Мухамедова Лола Сабировна намерена приобрести акции простые именные ОАО "Ипак йўли автотранс" (г.Ташкент, ул.Строительная, 3) в количестве 11238 штук – 28,3 % от Уставного фонда.

Муқаррарлик

(Боши 1-бетда)

Синчиклаб кузатган, мушоҳада этган одам бу жараённинг қатор йиллардан бери секин-аста, тадрижий равишда, босқичма-босқич , собитқадамлик билан давом эттирилаётганлигини сезмаслиги, ундаги динамика, яъни ривожланиш, юксалиш тамойилини англамаслиги мумкин эмас. Очиғини айтганда, навқирон, яъни эндигина тетапоя бўлиб, ўсиб-улғайиб келаётган давлатда демократия ва либераллаштириш, худди шунингдек, суд-ҳуқуқ тизимини жазони кучайтириш томонига эмас, аксинча енгиллаштиришга қарата ислоҳ этишга жазм қилиш учун жуда катта довюраклик, қатъият зарур. Негаки, одатда ёш, энди шаклланаётган мамлакатларда бош-бошдоқлик, хаос вазиятини вужудга келтириш асосида ҳокимиятни эгаллаш, моддий бойликларни ўмариш, хуллас, ўз манфаатларига эришишни истовчи кучлар, тоифаю табақалар керагидан ҳам кўпроқ бўлади.

Бунга тарихдан ва бугунги кундан истаганча мисоллар келтириш мумкин. Бинобарин, тараққиёт йўлига интилаётган навниҳол юртларда қаттиққўл сиёсат, мустаҳкам тартиб ва интизом, худди шунингдек, суд-ҳуқуқ тизимида жазоларнинг кучли, аёвсиз бўлиши – ҳаётнинг ўзи тақозо этган, қонуний ҳолат ҳисобланади. Мамлакатни инқироздан асрашни истовчи ҳар қанақа раҳбар худди шундай йўл тутишга мажбур бўлади. Кўпинча бундай давлатларда сиёсий партиялар тақиқланади, инсон эркинликлари чекланади ва ҳоказо. Кўзланган мақсадга – барқарор турмушга, тараққиётга эришилгач, сиёсатда ҳам, суд-ҳуқуқ тизимида ҳам либераллашув жараёни ўз-ўзидан, қонуний тарзда кенгайиб, чуқурлашиб, ҳаёт оқими янги, кенгроқ ўзанларга тушади. Лекин шуни ҳам алоҳида таъкидлаш кераkки, бу жараённи сунъий равишда тезлаштириш, турли рангли, рангсиз инқилоблар воситасида "мустабид режим"ни тезроқ ағдариб, тезроқ "демократия ороли"ни яратишга уриниш аянчли оқибатларга олиб боради. Худди ўша сунъий демократия тўлқинида сув бетига чиққан ношуд раҳбарлар мамлакатни яна инқирозга етаклайдилар. Демократия эвазига Ғарбдан қилинган эҳсон ва мурувватлар ҳам бу мамлакатни қашшоқлик гирдобидан чиқара олмайди. Ахир "Қўлдан берганга қуш тўймас", дейди доно халқимиз. Оқибатда яна ҳарбий тўнтариш ёки оломон инқилоби воситасида қаттиққўл режим шароитига қайтилади. Яна ҳаммасини қайтадан бошлашга тўғри келади. Ғарбдаги айрим сиёсатшунослар бу ҳақиқатни, бу қонуниятни инкор этишга, демократия ва либерализмни ҳар қандай шароитда, ҳар қандай ижтимоий-сиёсий дарду иллатга малҳам сифатида кўрсатишга уриниб келадилар. Ҳаёт мантиқи, тарих сабоқлари эса уларнинг иддаоларини мудом пучга чиқармоқда.

Узоққа бориб ўтирмасдан, Чили, Жанубий Корея, Туркия сингари мамлакатларнинг яқин тарихига мурожаат этсак, бунинг нақадар ҳаққоний эканлигини англаб олишимиз қийин эмас. Бундан келиб чиқадиган оддий хулоса шуки, тараққиёт сари интилиш фақат ва фақат эволюцион, яъни тадрижий ўсиш-улғайиш асосига қурилмоғи шарт. Тўғри, бу йўл ҳамиша ҳам, ҳар ерда ҳам осон, силлиқ кечмайди. Гоҳида оғир моддий шароитлар, қашшоқлик уқубатларини енгиб ўтишга тўғри келади. Бу қийинчиликларга чидай олмаган, узоқроқ, лекин ёруғ келажакни эмас, бугунги тор манфаатни, лаҳзалик ҳузур-ҳаловатни кўзлаган калтабин гуруҳлар қутқусига учган оломон ўзини янги, бундан-да оғир синовларга дучор этади.

Ана шулар ҳақида ўйлаганингда, Ўзбекистон раҳбариятини, халқини бундай аянчли қисматга дучор этмаганидан парвардигорга минг бора шукрона айтгинг келади. Гарчанд нечоғлик қийин, машаққатли эса-да энг тўғри, энг ҳаққоний йўлдан бораётганимизга имон келтирасан киши. Дилинг равшан тортади. Аммо... буни тушунмаган, тушуниш саодатидан маҳрум ёки тушунишни атай истамаган жоҳил кимсалар бор. Анчагина бор. Улар нима қилиб бўлса ҳам тараққиётимизнинг тадрижий жараёнини бузишга, юртни қонли инқилоблар гирдобига иткитишни истаётир. Бу йўлда ҳеч нарсадан тап тортмаётирлар.

Тарихда шундай кезларда қасос йўли танлангани, террорга қарши террор, қонга-қон, жонга-жон услубида иш кўрилгани, оқибатда ҳўлу қуруқ баравар ёнгани, гуноҳкору бегуноҳ бирдек қирилганига мисоллар бисёр. Аммо бу хато услублар эди. Зулмга қарши зулм, қатлга қарши қатл, тажовузга қарши тажовуз ҳеч қачон ўзини оқлаган эмас. Билъакс қасос занжири, ўч силсиласи узунлашиб, чексизлашиб бораверган, холос.

> **Бу фармонлар инсон эркинлиги, айбсизлик презумпциясини имкон қадар яна ишончлироқ ҳимоялашга, тергов ҳамда судловдаги хатолар олдини олишга, бу борадаги зўравонлик, профессионал ношудлик йўлини тўсишга, шахсга ўз-ўзини ҳимоя қилиш учун кўпроқ имкониятлар яратишга қаратилган.**

Шу боис Ўзбекистон ўз тараққиётининг мураккаб ва машаққатли жараёнида зиддиятларни кескинлаштириш йўлидан эмас, бағрикенглик, меҳр-мурувват, кечиримлилик, ярашиш, аҳиллик йўлидан боришга ҳаракат қилаётганида нақадар чуқур ҳикмат бор.

Бу мамлакатимизнинг дадил, қатъиятли ва собитқадам сиёсати ҳеч қачон ўзгармаслигини, ҳеч қандай қутқу ва хуружлар бизни ўз йўлимиздан қайтаролмаслигини жаҳон оммасига яққол намойиш этмоқда.

Тўғри, ушбу Фармонлар ҳаётга татбиқ этилиши учун ҳали муайян вақт керак. Чунки тайёргарлик тадбирлари талаб қилинади. Аммо вақт – югурик. Келажак кун бугундан бошланмоқда. Ҳаш-паш дегунча 2008 йил ҳам келади. Бугун бизга нечоғлик ваҳима бўлиб туюлаётган ҳодисалар кўп ўтмай оддий воқеликка айланади. Аммо-лекин ҳозирнинг ўзида айрим кишилар оғзидан "Ўлим жазоси бекор қилишга шошилиш керак эмас эди. Ахир ер юзида лоақал ваҳшийликни йўқотиш учун бу жазодан бошқа чора йўқ-ку", деган гапларни эшитиб турибмиз. Уларни ҳам тушунишга ҳаракат қиламиз. Бирининг жигарбандини террорчи отган, яна бирининг фарзанди арзимаган беш-тўрт сўм пул учун ҳар қандай разилликдан тап тортмайдиган босқинчи, қароқчи қўлида қурбон бўлган. Улар "ал қасос ул минал ҳақ", дейдилар. Жигарбандларини ҳаётдан мосуво этган кимсаларнинг ҳам яшамаслигини истайдилар. Бу – ҳақли талаб, ҳақли истак. Бироқ атрофлича, чуқур ўйлаб кўрилса, қотилни ўлимга ҳукм қилиш, осиш ёки отиш – бу қанчалик ҳаққоний, қонуний бўлмасин, унинг услубини такрорлаш, қолаверса, у нобакорнинг жисмоний азоб-уқубатдан ташқари руҳий, виждон азобидан қутулиб кетишига кўмаклашишдир. Ҳолбуки, инсон учун энг олий ва энг оғир жазо жисмонан эмас, руҳан ўлиш, тирик мурда бўлиб, бир умр тавқи-лаънат тамғасини кўтариб яшашдир. Шундагина у ўзи қилган қилмишнинг моҳиятини англашга мажбур бўлади. Шундагина бу бошқаларга ҳам ибрат бўлади. Шундагина оғир жиноятга қўл ураётган кимса "нари борса отиларман, бир бошга бир ўлим-да" дея ўзига таскин бера олмайди, балки бу жиноят учун уни муқаррар узоқ, уқубатли жазо кутажагини билади. Эҳтимолки, тийилади.

Иккинчи томондан, бу фармонлар инсон эркинлиги, айбсизлик презумпциясини имкон қадар яна ишончлироқ ҳимоялашга, тергов ҳамда судловдаги хатолар олдини олишга, бу борадаги зўравонлик, профессионал ношудлик йўлини тўсишга, шахсга ўз-ўзини ҳимоя қилиш учун кўпроқ имкониятлар яратишга қаратилган. Зеро, бир пайтлар одамни қамаш ва отиб юбориш учун прокурор санкцияси ёки ҳатто суд ҳукми ҳам мутлақо шарт бўлмаган. "Тройка", яъни учлик, деб аталмиш мудҳиш тўдалар кўзига ёмон кўринган ҳар қандай кимсани қамар, отар, осар ёки умрбод бадарға-ю сургун қилиб юборалари. Инсоннинг қадри қумурсқачалик ҳам эмасди. Уни истаганча хўрлаш, топташ, яксон этиш, маҳв қилиш мумкин эди. Шукр, бугун инсон қадри ўз ўрнига қўйилмоқда. Бировни ноҳақдан қамаш, суд ва ҳукм қилиш эҳтимоли камаймоқда. Мукаммал одил судлов тизимини яратишга ҳаракат қилаяпмиз. Қамоққа олиш санкцияси бериш ҳуқуқининг ҳам судларга ўтказилиши бу борадаги яна катта олға силжишдир.

Ўрни келганда айтиш жоизки, суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ этиш, либераллаштиришни жамиятни демократиялаш ва эркинлаштириш жараёнидан айрича тасаввур этиб бўлмайди. Бу ана шу жараённинг энг муҳим таркибий қисми. Демак, тадриж жараёни узлуксиз эканлигини ана шундан ҳам билса бўлади.

Мулоҳазаларимиз асносида "тадрижийлик" тушунчасига такрор-такрор урғу бераяпмиз. Бу тасодифий эмас. Тадриж бор жойда хато ва зиддиятлар камроқ, мантиқ ва муқаррарлик кўпроқдир. Тадриж – халқ донишмандлигининг ҳосиласи. У инсониятнинг улкан тарихий ғалабаси, бебаҳо маънавий бойлиги. Шу боисдан ҳам Ўзбекистон давлатининг ривожи барча соҳаларда тадрижга асосланаётгани ўз навбатида унинг равнақи, эртанги юксак мақоми, буюк келажаги муқаррарлигидан нишонадир.

Сиёсий ҳаётда, иқтисодиётда, суд-ҳуқуқ тизимидаги либераллаштиришнинг ўзаро мутаносиблиги, барча ислоҳотлар ягона ва энг олий мақсад – инсонни эркин ҳамда саодатли ҳаёт кечиришини таъминлашга қаратилганлигини яна бир бор тасдиқлайди, бу эса тадрижий муқаррарликнинг маъно-мазмунига мос, талабига мувофиқ ва ҳамоҳангдир.

Шубҳасиз, бу борадаги ислоҳотлар, эркинлаштириш жараёни янада кенгроқ, янада чуқурроқ бўлиб бораверади. Аммо эзгу тилак шулки, бундан буён ҳам тадриж меъёри ва мароми бузилмаслиги зарур. Ҳар қандай тезлаштириш, ҳар қандай демократияни "олға силжитиш" шаклидаги шошма-шошарликка зинҳор-базинҳор йўл қўйилмаслиги керак.

Ана шунда биз нурли манзилимизга, эзгулик, адолат устувор ва барқарор бўлган фуқаролик жамиятига тезроқ эришамиз.

Ҳабиб ТЕМИРОВ

Қалбаки ҳужжатлар "каромати"

(Боши 1-бетда)

Хўжалик раҳбарлари, ширкат тугаяпти, буёғи фермерлик, энди уни ким билиб ўтирибди, деб ўйладилармикан? Ёки нафсми, таъмами ғимирлаб қолдимикан? Ҳар нечук битта нарса аниқ, ширкат хўжалиги ва филиал ўртасида 17200,0 минг сўмлик қарздорлик мавжудлиги хусусида шу йилнинг 1 январ ҳолатига бирламчи бухгалтерия ҳужжатлари билан асослантирилмаган қалбаки солиштирма далолатнома тузилди. Худди шу жойда қонун бузилган, давлатнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатларига жиддий зиён етказилган.

Бу ҳали ҳаммаси эмас. Ҳатто бошланиши холос, деса ҳам бўлади. "Қизириқ" ширкат хўжалиги масъул раҳбарлари қалбаки ҳужжат тайёрлашда "яйраб-яйраб" давом этдилар. Уларнинг бирортаси дўппини ерга қўйиб "Биз ўзи нима қилаяпмиз? Қонунни нега бузаяпмиз?" деган саволларни фикридан ўтказмади. Азалдан "Қийини биринчи эшик" деган гап бор. Биринчи "эшикдан" кирдингизми, қолган остоналарга тап тортмай қадам қўяверасиз. Қалбаки ҳужжатлар ҳам шундай. Биринчисига имзо чекдиларми, кейингиларига кўп ўйлаб ўтирмай имзо чекаверадилар, деган фикр ҳам йўқ эмас. Бу сафар мазкур фикр тасдиқланди. Ширкат хўжалиги мутасаддилари гоҳ наридан, гоҳ беридан, гоҳ олдин, гоҳ кейин қалбаки ҳужжатларни тахтлайвердилар.

"Қизириқ" ширкат хўжалигининг туман электр тармоқлари корхонасидан қарзини қаранг. 2004 йил 1 декабр ҳолатига истеъмол қилинган электр энергияси учун 10 526 112 сўм маблағни хўжалик тўлаши даркор. Бу етказиб берилган электр энергияси тўғрисидаги ҳисоб-варақларига қайд этиб борилган. Бироқ, туман электр тармоқлари корхонасининг аҳоли ва улгуржи истеъмолчилардан дебитор қарзларини камайтириш учун қалбаки ҳужжатга қўл урилади. 2002 йил, 2003 йил ва 2004 йилнинг 1 декабригача "Қизириқ" ширкат хўжалигига қарашли сув насоси ва мураккаб таъмирлаш устахонасига 94272825 сўмлик электр энергияси етказилганлиги ҳақида сохта ҳужжат тузилади. 10 миллион қаерда-ю, 94 миллион қаерда?! Сохта ҳужжатнинг "қудратини" кўринг. Ҳақиқатда Қизириқ ТЭТ томонидан етказиб берилмаган электр энергияси учун "Қизириқ" ширкат хўжалигини 94272825 сўмга сохта кредитор қарздор қилинди. Текширишда давлатнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатларига жуда кўп миқдорда моддий зарар етказилганлиги аниқланди.

Қалбаки ҳужжатлар "пойгаси" ўтказилганга ўхшайди гўё. Бунда "Истиқлол", "Қизириқ" ва "Гиламбоб" ширкат хўжаликлари бир-бирларидан ўзишган. Қовун қовунга қараб ранг олади, дейдилар. Уч хўжалик бу борада бир-бирларидан "ранг" олишган. Уларнинг сохта ҳужжат тайёрлаш усуллари қариййб бир хил. Гўёки учовларига битта "устоз" йўл-йўриқ кўрсатиб тургандай.

"Истиқлол" ширкат хўжалиги... "Қизириқ туман газ" филиалидан 2004 йил феврал ойига қадар 56000 сўм қарздор. Бунга шубҳа йўқ. Буни тасдиқлайдиган ҳужжат мавжуд. Яъни, қарздорлик ширкат хўжалиги ва филиал ўртасида тузилган солиштирма далолатнома билан таққосланган. Битта нуқтага эътиборни қаратиш лозим: 2004 йилнинг феврал ойидан сўнг то 2005 йилнинг 1 январ кунигача ширкат хўжалигига табиий газ етказиб берилмаган. Яна ўша "сценарий". Ширкат хўжалиги ҳукумат қарори билан тугатилган. Ўрнида фермер хўжаликлари ташкил этилади. Ва қонунга хилоф равишда фойдаланилмаган 18600,0 минг сўм табиий газдан қарздорлик ширкат хўжалиги "бўйнига" олиб борилади. Шунча миқдордаги олинмаган табиий газ, "олинди" деб сохта ҳужжат тузилади. Диққатингизни тортадиган ҳолат бу ўринда ҳам юз берди – 2004 йилнинг энг сўнгги куни – 31 декабрда ширкат хўжалиги ва филиал ўртасида 18600,0 минг сўмлик қарздорлик мавжудлиги ҳақида қалбаки солиштирма далолатнома тузилади. Ваҳоланки, мазкур солиштирма далолатнома бирламчи бухгалтерия ҳужжатлари билан асослантирилмаган.

"Истиқлол" ширкат хўжалиги, шунингдек, туман электр тармоқлари корхонаси билан ҳам сохта ҳужжат имзолаган. Ширкат хўжалигининг электр энергиясидан қарзи 2004 йил 1 декабр ҳолатига 2836948 сўмни ташкил этган. Бу ҳисоб-варақаларида қайд этилган. Аммо 2002 йил, 2003 йил ва 2004 йилнинг 1 декабригача "Истиқлол" ширкат хўжалигига қарашли сув насос ва марказий таъмирлаш устахонасига 75185548 сўмлик электр энергияси етказилганлиги ҳақида қалбаки ҳужжатлар тузилади.

Яна қалбаки ҳужжат. Уларни бармоқ билан санай олмаймиз. Бундан-да ташвишга солгани – озгина қарздорликнинг отнинг калласидай қарздорликка айлангани. Хўжалик раҳбарлари давлат манфаатларининг қонун билан қўриқланишини заррача ўйламаганлар.

"Гиламбоб" ширкат хўжалиги ҳам бор бу "майдон ичинда". Ҳар қалай отга қамчи босиб кўрган. "Гиламбоб" ширкат хўжалигининг "Қизириқ туман газ"дан қарздорлиги 3004000 сўм эди. Сичқон ерга бир юмалаб аждаҳога айланди. 2004 йил 31 декабрдан 16300000 сўм қарздорлик ҳақидаги икки томонлама таққослаш далолатномаси тадсиқланди.

"Гиламбоб"нинг электр энергиясидан қарзи ҳам зарра эди, кўз очиб-юмгунча "тоғ" бўлиб кетди. Ширкат 16468000 сўм қарздор бўлиб қолганди. Хўжаликнинг сув чиқариш учун мўлжалланган насосларига электр қуввати ҳисоблагич ускунаси ўрнатилмаганлиги сабабли Қизириқ ТЭТ корхонаси томонидан 90382000 сўм жарима қўлланилиб, ширкат хўжалиги аъзоларига жуда кўп миқдорда моддий зарар етказилган. Қолаверса, хўжалик раҳбарлари пахта етиштириш фаолиятида ҳам 28051400 сўмлик моддий зарар билан йилни якунлаганлар.

Текшириш натижаларига кўра, туман прокуратураси томонидан"Гиламбоб" ширкат хўжалиги бошқаруви раиси М.Суюндиков, "Истиқлол" ширкат хўжалиги бош ҳисобчиси Т.Тангиров, "Қизириқ" ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Т.Курбонов ва бошқаларга нисбатан тегишли моддалар билан жиноят ишлари қўзғатилди.

Равшан НОМОЗОВ,
Қизириқ туман прокурори.
Менгнор ОЛЛОМУРОДОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ:

Ҳурриятнинг ҳур фарзандлари

Боболаримиз қолдирган тафаккур дурдоналари, мангу обидалар, аждодларимиз яратган буюк санъат асарлари ҳамиша жаҳонни лол қолдириб келган. Бетакрор кўҳна обидалар Бухорои шарифда ҳам жуда кўп. Тарих тилсимларига гувоҳ Арк атрофидаги Минораи Калон, Лаби ҳовуз, Регистон майдони, Масжиди Калон, Мираараб мадрасаси, Баҳовуддин Нақшбанд, Чор Бакр зиёратгоҳи... Бу масканлар истиқлол шарофати билан шу даражада обод этилганки, кўриб одамнинг ақли шошиб қолади. Бир сўз билан айтганда, қадимий ва ҳамиша навқирон шаҳарнинг маҳалла ва гузарларида ободончилик тадориги аллақачон бошланиб кетган.

- Президентимиз Ислом Каримовнинг

тарихий анъаналаримизга, пиру комилларимизнинг барҳаёт руҳларига кўрсатилаётган иззат-икромлари туфайли шу хайрли ишлар амалга ошди, - дейди мамнунлик билан отахонлар. Чиндан ҳам шариф шаҳарда ўзгаришлар катта. Эски шаҳар кўчаларидан ўтаётиб кўзга яққол ташланиб турган қадим ҳунармандчилик намуналарини кўриб ўйланасан киши: шарқона услубда гўзал қилиб қурилган дўконларда фаолият кўрсатаётган мисгарларнинг сандонларида гурсиллаётган болға, кўраларда чирсиллаётган ўт... меҳнатга эҳтиёж-иштиёқ баланд. Чевар қизларнинг қўлида сайқалланиб, жило берилган зардўз тўн ҳамда дўппилар ҳар қандай хорижлик сайёҳнинг ақлини шошириб қўйиши турган гап. Хуллас, Бухоронинг шаҳар ва туманларида меҳнат шиддати бир дақиқа ҳам тингани йўқ. Одамлар бунёдкорлик юмушлари билан банд.

Ёш талантларга ғамхўрлик

Томирларида боболари қони гупираётган, тийрак нигоҳларида жасорат ва шижоат учқунлари чарсиллаб турган ёш авлод қудратли миллатимизни, азиз аждодларимизни таниб улғаймоқда.

"Гўрўғли"ю, "Кунтуғмиш" достонларидан, ўзбек халқ эртакларидаги мард паҳлавонлар жасоратидан сабоқ олишади. Жаҳонда бўлаётган турли хил ўзгаришлардан бохабар бўлишади. Бир кунда Навоийнинг биттагина ғазалини эшитиб, мағзини чақа олган талабанинг фикр оламида офтоб чарақлашини ҳис этамиз.

Келажагимиз пойдевори бўлган талаба ёшларга сабоқ бериш республикамиздаги олий ўқув юртларида қай тарзда кечмоқда? Фикрларимизни Бухорои шарифнинг энг асосий таълим масканларидан бири ҳисобланган Бухоро Давлат университети мисолида давом эттиришга ҳаракат қиламиз. 1992 йилда Бухоро Давлат педагогика институти негизида ташкил этилган Бухоро Давлат университети "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури" талабларидан келиб чиққан ҳолда ўзининг мақсад ва вазифаларини белгилаб олди. Университетнинг кўп сонли жамоаси олдига жаҳон андозаларига тўлиқ жавоб берадиган юқори малакали кадрлар тайёрлашдек муҳим вазифа қўйилди.

Бугунги кунда университетда ўнта факультет, эллик олтита кафедра, ўттиз бешта таълим йўналиши бўйича бакалавриат, йигирма бешта мутахассислик бўйича аспирантура, бешта йўналиш бўйича докторантура мавжуд. Бу ерда етти минг икки юз йигирма тўққиз нафар талаба таҳсил олади. Бундан ташқари илм даргоҳи ҳузурида иккита академик лицей, лицей-интернат, гимназия, бизнес мактаби, ўқитувчиларнинг

малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш факультети, иккита тест маркази, ахборот технологияси ва масофадан ўқитиш маркази, электрон кутубхона ҳамда бешта хорижий тилларни ўрганиш маркази ишлаб турибди.

Университетда беш юз саксон уч нафар малакали профессор-ўқитувчилар фаолият кўрсатиб келмоқда. Талабалар фақат олий маълумотли мутахассис бўлибгина қолмасдан, балки маънавий баркамол, ҳар томонлама етук, имон-эътиқодли ва маданиятли кишилар бўлиб етишишлари устида иш олиб борилмоқда.

- Ўзбекистонимизнинг келажаги кўп жиҳатдан ёшларнинг билим, дунёқараш, маънавий-ахлоқий ва эстетик даражасига боғлиқ, - дейди Бухоро Давлат университети ректори, кимё фанлар доктори, профессор Олтин Музаффарович Ёриев. – Шу боис ёшларнинг илмий-маърифий, маънавий-эстетик тарбияси шунчаки ижтимоий-илмий тафаккур муаммолари бўлиб қолмай, балки уларнинг ҳал этилиши катта амалий-ҳаётий аҳамиятга эгадир.

Йўлбошчимиз Ислом Каримов, ёшларнинг камолоти йўлида давлат аҳамиятига эга улкан тадбирларга бош-қош бўлмоқда, чексиз ғамхўрликлар кўрсатмоқда. Мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётида кенг кўламли ислоҳотлар жараёни кечяпти. Таълим тизимида амалга оширилаётган ишларда бу, айниқса, яққол кўзга ташланади. Зеро, мустақил юртимизнинг келажаги кўп жиҳатдан бугунги ёшларимизнинг билими ва салоҳиятига боғлиқ. Табиийки, биз уларга қанчалик чуқур, пухта билим берсак, эртанги кунимиздан умидимиз катта бўлади.

Олтин Музаффаровичнинг алоҳида эътироф этишича, ҳукумат қарорларидан келиб чиққан ҳолда илм даргоҳи салоҳиятини кўтариш, моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, маънавий-маърифий ишларни миллий мафкура талабларига мувофиқ ташкил этиш, хўжалик ва тадбиркорлик соҳасида молиявий мустақилликка эришиш, ўқув жараёнини талаб даражасида ташкил этиш мақсадида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Бу вазифалар жамоа раҳбариятининг доимий эътиборида.

Маънавият - миллат кўрки

Бугун давр эврилди. Мафкура, қарашлар ўзгарди. Тафаккуримиз йил сайин тиниқиб боряпти. Юртга етук, ҳар томонлама такомил, хориж тилларини мукаммал биладиган ёшлар керак. Хўш, бундай етуклик қандай муҳит ва қан-

дай шароитда вояга етади? Албатта, зукко инсонлар лозим бўладиган жиҳатларни, дейлик, олий ўқув юртидаги, оиладаги, маҳалладаги хос муҳитни бирма-бир санаб беришади. Бироқ талаба ҳаётида, шунингдек, ўқитувчи ёки раҳбарга ҳам сувдек зарур бўладиган яна бир жиҳат бор. Бу маънавият. Ана шу жиҳатни инобатга олган ҳолда университетда маънавият ва маърифат бўлими, ижтимоий-гуманитар фанлар кафедралари ва жамоат ташкилотлари томонидан тасдиқланган режа ва дастурлар асосида кенг кўламли ғоявий-мафкуравий, сиёсий-ҳуқуқий, илмий-маърифий, ахлоқий-эстетик, диний-фалсафий, экологик-гигиеник, демографик-тарихий характерга эга бўлган тадбирлар мунтазам тарзда ўтказиб келинмоқда. Айниқса, "Ижтимоий ҳаёт ва сиёсат" мавзусидаги илмий семинар кўпчиликка маъқул бўлмоқда. Ушбу семинарларда миллий мафкура, миллий қадриятлар, ёшларнинг жамиятда тутган ўрни, соғлом ва фаровон ҳаёт қуришдаги бурч ва масъулиятлари, терроризм ҳамда экстремизмга, гиёҳвандлик ва ОИТСга қарши кураш, огоҳлик каби долзарб мавзулар чуқур таҳлил этиб ўрганилмоқда. Режага асосан таниқли шоир ва ёзувчилар билан учрашувлар

ташкил этиляпти.

Университетда талабаларда мустақил фикр, тафаккур ва мушоҳадани шакллантиришнинг самарали усулларидан бири бўлган китоблар анжуманларини ўтказишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. 2004 йилда бундай анжуманлар ҳар бир факультетда ўтказилди. Бундан ташқари илм даргоҳи ҳузурида ўз истеъдоди ва имкониятини мамлакат истиқболи учун бағишлайдиган фидойи ёшлар уюшмаси - "Оташюраклар" клуби тузилган. Клубнинг асосий мақсади изланувчан, мустақил фикрлайдиган, давлатимизнинг келажаги йўлида садоқат билан хизмат қиладиган, ўз истеъдодини эл-юрт истиқболи учун бағишлайдиган ёшларни тарбиялашдан иборатдир. Шу билан бирга бу ерда "Ҳумо" талабалар театри фаолият кўрсатиб келмоқда. Мазкур театр жамоаси "Ниҳол", "Хазина" каби театр санъати фестивалларида иштирок этиб совринли ўринларни қўлга киритиб келмоқда. "Заковат" интеллектуал клуби ҳам намунали ишлаб турибди. Жамоа 2003 йилда Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг "Ёшлар" телеканалида намойиш этилган "Заковат" саралаш ўйинларида иштирок этиб, саккиз жамоа орасида саралаш турнирининг ғолиблиги кўлга киритди.

– Университет профессор-ўқитувчилари ҳар ойнинг биринчи жума кунлари вилоят миқёсида ўтказиладиган "Маънавият ва маърифат ўқув" кунларида ташкилотлар ишчи-хизматчилари

орасида Президент фармонлари, ҳукумат қарорларини кенг тарғиб-ташвиқ этишда фаол иштирок этиб келаяпти, – дея суҳбатга қўшилди маънавият ва маърифат ишлари бўйича проректор, филология фанлари номзоди, доцент Самад Азимов. –Мақсадимиз маданиятли, маърифатли инсонларни тарбиялаш.

2001 йилда Интернетга уланган компьютерлар сони 40 тани ташкил этган бўлса, 2004 йилда яна 100 дан ортиқ компьютерлар "Интернет" тармоғига уланди ва талабаларга бу глобал тармоқдан бепул фойдаланишлари учун имконият яратиб берилди. Университет локал тармоғида ягона нуқтада "Интернетга уланиш концепцияси" ишлаб чиқилди. 2002-2003 ўқув йилида 20 компьютерли электрон кутубхона ташкил этилди. Бу ердаги тест маркази талабалар билимини баҳолашнинг такомиллаштирилган янги дастурига ўтказилди. Бир сўз билан айтганда, университетимизда ўсиш-ўзгаришлар катта, малакали устозлар эса ўқувчи ёшларни ҳаётга учирма қилишга ҳозирланаётир.

Алоқалар ўрнатилди

Қизиқ замонларни бошдан кечирдик. Совет замонида хориждаги олий ўқув юртларида таҳсил олиш ҳеч кимнинг ҳам тушига кириб улгурмаган эди. Бугун Ўзбекистоннинг иқтидорли йигит-қизлари юртимиздан анча олисдаги нуфузли ўқув даргоҳларида таҳсил олмоқда. Бу қувонарли ҳолдир. Шу ўринда бир нарсани алоҳида таъкидлашни истардик. Университетда ҳам хориж билан алоқалар йўлга қўйилди. **Бухоро Давлат университети Европа, Америка ҳамда Осиё давлатларининг ўн бешта нуфузли олий ўқув юртлари билан ҳамкорлик шартномасига асосан алоқа ўрнатди.** Мисол тариқасида, Франциянинг Париж-СЮДХІ, Сарбонна IV, Марсель, Ницца университетлари,

Германиянинг Халле-Витенберг университети, АҚШнинг Мэриленд, Жанубий Кореянинг Сеул ва Кон-Кук, Туркиянинг Кавказ университети, Москва Давлат университети, Томск қишлоқ хўжалиги институти, Киев Миллий университети ва бошқа олий ўқув юртларини кўрсатиб ўтиш мумкин. Айни пайтда университетнинг қирққа яқин профессор-ўқитувчилари ва талабалари хорижий давлатларда таҳсил олмоқда ҳамда малакасини оширмоқда. Аёнки, тараққиёт жадал бораётган ҳозирги даврда университетнинг хорижий таълим муассасалари билан ўзаро интеграциялашуви муҳим аҳамият касб этади.

Талабалар соғломлиги ҳам муҳим

Ўзбекнинг хислатлари кўп, санаб, адоғига етолмайди киши. Бироқ, барча ўзига хосликлари ичида серфарзандлиги яққол намоён бўлиб туради. Уларнинг болажонлиги ҳам, кўнгли оқлигию юмшоқ феъллиги ҳам шундан.

Мустақиллик бизга кўп нарса берди. "Соғлом авлод учун" деган ғояни илгари сурдикки, бу ўзбек учун айни муддао бўлди. Нафақат ўзбек, балки жами Ўзбекистон учун, унинг келажаги учун.

Бу хайрли саъй-ҳаракатлар ота-оналарни ҳам сергак торттирди. Муаллимлар олдига вазифа қўйди. "Талаба ёшлар соғлом ўссин".

Бухоро Давлат университети мазкур ҳаракатга ўзига хос ҳисса қўшаётган даргоҳлардан саналади. 2004 йилда университетда спорт иншоотларини таъмирлаш, янгиларини ташкил этиш мақсадида бир қатор ижобий ишлар амалга оширилди. Бугунги кунда футбол майдони, иккита спорт зали, волейбол майдони ҳамда югуриш йўлакчалари талабалар ихтиёрига топширилган. Ёшларнинг спортга бўлган қизиқишини инобатга олиб "Талаба" спорт клуби ташкил этилган. Жисмоний тарбия билан машғул бўлган талаба ўғил-қизлар сони йил сайин ортиб бормоқда. Бу талабалар орасида спортга бўлган қизиқишнинг тобора ошиб бораётганини кўрсатади. Университетда спорт усталари, Ўзбекистон чемпионлари ўқиб таҳсил олишади. Алалхусус, Бухоро Давлат университети юртимизнинг ёрқин келажагида ўз ўрнига эга.

Улуғбек ЖУМАЕВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

Энг гўзал ҳайратлар болаликда бўлади. Инсон тарбияси ҳам шу пайтдан бошланади. "Боланинг ёшига мос китоблар бўлса, – лукма ташлайди ҳамроҳим. – Боланинг қўлига дабдурустдан "Ўткан кунлар"ни тутқизиш ҳам яхши эмас", қўшимча қилади яна.

Эртакларга ишонмаса...

Тўғри гап. Айтганча, ўзим "Ўткан кунлар"ни қачон ўқигандим? Ростини айтсам... ҳамроҳимнинг фикрини рад қилишимга тўғри келади. Яна бир жиҳати, менга "Ўткан кунлар"ни ҳеч ким тутқизмаган, ўзим топиб ўқиганман. Китобдан топганим ҳайрат бўлган. Ҳозир эса, афсус билан ўйлайман – "Телба"ни ҳам ўшанда ўқиганимда қандай бўларди экан-а туйғуларим. Очиғи, тушунмаган бўлардим шекилли. Ҳа, ҳамроҳимнинг гаплари қисман тўғрига ўхшайди. Лекин ҳарқалай, болаликдан китобларга меҳр қўйганим зарар бўлмади. "Қанча кўп ўқисам, шунча кам билишимни англадим", деган экан бир донишманд. Ҳеч нарсани билмаслигингни билиш ҳам ёмон эмас.

Ҳар сафар шуларни ўйласам, онамнинг ачиниш билан айтган гаплари қулоғимга эшитилаверади: "Болани китоб ўқишга ўргатиш керак. Китоб ўқиган одам ўзи қийналсаям, барибир бировга ёмонлик қилолмайди. Китоб ўқиган бола фикрлашга ўрганади. Лекин ҳайронман, бола-ку бола, ота-оналар-чи? Ҳамма боласини компьютерларга топшириб қўяётгандек. Одамни, айниқса, болани ҳеч нима китобдек тасаввур қилишга ўргатолмайди. Бола китоб ўқиса, одам бўлади". Мен эса шоирнинг шу сатрларини такрорлайман:

Китобдан ўқийман,
ўзим тўқийман,
Кинога ҳеч нарса
қўшиб бўлмайди.

Тўғри, китоб ўқийдиган одам бировнинг мажбурлашига муҳтож эмас, ўзи, табиий эҳтиёж юзасидан ўқийди. Лекин болаликда инсоннинг онгига ўрнашган тушунча умр бўйи уни тарк этмайди. Болаларни компьютерлар шундоқ ҳам ўзига тортиб олаверади, бироқ уларни китобга ўргатиш, баландпарвоз гапдек туюлса-да, барчамиздан масъулликни талаб қилади.

...Ҳамкасбим ишхонага кириб келиб, қўлидагиларни "суюнчилади":

– Қаранг, ўғлимга китоблар олдим, ўзимнинг болалигимдаги эртаклар.

У жуда хурсанд эди. Китоблардан бирининг муқовасига қараб ўзим ҳам ҳаяжонга тушдим – "Уч оғайни ботирлар".

– Бу – ҳаммамизнинг болалигимиздаги эртак. Болалигимизнинг эртаги. Яхши иш қилибсиз.

Ҳамкасбим менга миннатдор боқди. У ўзининг ҳайратларини боласига илинаётган эди. Бу илиниш яхши эди, техника тараққиёти даврида мўъжизаларга ишонмай қўяёзган, тасаввур ҳайратларидан узилиб қолай деб турган (менинг фикримча) болаликка мўъжизалар ҳадя этиш эди. Бирга ўқиб, бирга ишлаб юрганим, кўпда ҳам эътибор бераверmaйдиганим шу одам ҳозир кўзимга катта донишманддек кўриниб кетди. Яна болалигимнинг хотираларига қайтдим. Болалигимда ўйинчоқларим кўп бўлмаса-да, бошқаларда йўқ ўйинчоқлар менда бўларди. Шу билан бирга кўп китоблар ҳам олиб берishарди. Ҳозир элас-элас эслайман, онам олиб келган ўйинчоқлар ёки китоблардан қандай ҳайратга тушсам, онамнинг ҳам чеҳралари қувончдан ёришиб кетарди.

Китобдан олинган тирик ҳайратлар одамни кўп йиллардан кейин ҳам уйғоқ ҳислар билан таъминлаб туриши, бошқаларга қандай билмадим-у, мен учун айни ҳақиқат. Китоб ҳеч қачон алдамайди. Эртаклар ҳам алдов эмас. Агар шу эртаклар, болаликданоқ дунё ҳарқалай, жудаям кир эмаслигига ишонтира оладиган эртаклар, улардаги "мурод-мақсадларга етганлар"нинг яхши амаллари инсонни эзгуликка чорлаб турмаса... билмадим... Биз агар болаларни китоб ўқишга ўргата олсак, журналистларнинг ҳаммага бераверib безор қиладиган "Китоб ўқиш нега камайиб кетди?" каби саволларига ҳожат ҳам қолмасмиди?.. Шунда, ҳарқалай, "Дайди қизнинг дафтари" сингари китобларга оммавий ишқибозлик камаярмиди?..

Берилиб китоб ўқиётганларни кузатганмисиз? Қизиқ-а? Гапирсангиз эшитмайди, худди дунёда бир ўзи-ю ўқиётган китобидан бошқа нарса йўқдек. Турткилашдан кейингина (ўшанда ҳам қаттиқроқ туртсангиз) ўзига келиб, атрофига қарайди. Китоб ўқиб, ўзингиз шу ҳолатга тушган бўлсангиз керак? Бошқа оламда яшаганга ўхшайсиз, тўғрими?

Китоб ҳақида... келтираман десанг донишмандларнинг қанчадан-қанча ҳикматли сўзлари бор. Менинг оддийгина ҳақиқатим – яхши китобларни яхши кўраман, уларни яхши кўрмай бўлмайди. Мен учун улар – мўъжиза. Мен яхши китобларни, яхши асарларни ўқиганимда ижод чиндан илоҳий неъмат эканлигига ишонаман. Яхши асарларни ўқиганимда асар муаллифини кўргим келаверади. Бу ҳам болаликдан қолган одат. Яна болаликка қайтяпман... Китоблар болалигимнинг ҳамроҳлари бўлгани учун ҳам шундай қадрли бўлса керак.

Айтмоқчи бўлганим, дилдаги гап эса – болаларни китоб ўқишга ўргатайлик. Уларнинг мўъжизалари болалик билан қолиб кетмасин, умр бўйи ҳайратлар ичра, кенгликлар аро яшашлари учун китоб тутқазайлик қўлларига. Улар кичкиналигидан китобни яхши кўришсин, эртага... эртага эса, албатта, яхши бўлади. Чунки китоблар, яхши китоблар алдамайди, улар гўдакнинг ўзидек беғубор бўлади. Бунга эса, фақат ишониш керак!

Зумрад ВАҲОБОВА

"Улар менинг фарзандларим"

(Боши 1-бетда)

Киприкларим севинч ёшларидан намланди. Албатта бораман, дедим ўзимга-ўзим. Ахир "она" деган сўздан ҳам буюкроқ сўз борми дунёда.

Бобомуродни уч яшарлигида "Меҳрибонлик уйи"мизга келтиришган. Деярли 13 йил шу ерда таълим-тарбия олди, камолга етди. Бутун жамоамиз оқ йўл тилаб, уни мазкур билим юртига жўнатганмиз. Бобомурод берган тарбиямизни оқлади. Билим юрти раҳбарлари, ўқитувчилари у ҳақда илиқ ва самимий сўзларни айтганда, қувонганимдан ўзимни қўярга жой тополмадим.

Мендан фарзандларингиз нечта, деб сўрашганида, шу ерда тарбиялаган ўқувчиларимни қўшиб айтаман. Уларни юрак қонимдан яратган уч нафар фарзандимдан айри кўргим келмайди. Шунинг учун уларнинг барчасини мактабимизни битказиб кетганидан сўнгги ҳаёти билан ҳам қизиқишни ўзимнинг оналик бурчим, деб биламан. Ўқишни давом қилдирмоқчи бўлганларни, ишлаётганларни ҳолидан ҳамиша хабар оламан. Никоҳ тўйларининг бошида ўзим тураман. Беадад шукрлар бўлсинки, шогирд фарзандларимдан биронтаси ҳам ножўя ишларга қўл урмаганлар. Айниқса, истиқлол йилларида бундай фарзандларимиз учун ғамхўрликлар янада кучайди. Уларни ўқишни давом қилдириши, уй-жойли бўлиши, иш билан таъминланиши доимий диққат-эътиборимизда. Бу ишларни амалга оширишда Урганч Давлат университети жамоаси, вилоят халқ таълими бошқармаси, туман прокуратураси каби ҳомий ташкилотлар кўмаги катта бўлмоқда. "Ҳомийлик" деган сўз ҳам Мустақиллик йилларида ўзининг ҳақиқий маъносини кашф этди. Одамларда бир-бировга ўзгача меҳр-муҳаббат, она юртга садоқат туйғулари ортди.

Ҳозирда "Меҳрибонлик уйи"мизда 140 нафар ўқувчи таълим-тарбия олмоқда. 14 ўқувчимиз 9-синфни битказиб, мустақил ҳаётга қадам қўйди. Шулардан Баҳодир Ниёзметов ҳарбий билим коллежига, Хударган Рўзметов, Владислав Рибковлар "Олимпиа захиралари" коллежига, бир нечтаси ўқитувчилар тайёрлаш коллежларига ҳужжат топширдилар. Ишончим комилки, улар ўзлари танлаган ўқув даргоҳларида синовлардан муваффақиятли ўтадилар.

Истиқлолдан сўнг бу ерда тарбияланувчиларнинг ёзги таътилни мазмунли ва мароқли ўтказишлари учун ғамхўрлик янада кучайди. Шу йилнинг ўзида 70 нафар ўқувчимиз Тошкентдаги сўлим оромгоҳларда, бошқа ўғил-қизларимиз вилоятдаги "Қорамон" гўшасида дам олдилар.

Шу ўринда ўзим ҳақимда бироз тўхталиб ўтсам. Биз корейс миллатига мансуб минглаб кишилар собиқ иттифоқ даврида 1937 йили Узоқ Шарқдан Қорақалпоғистоннинг Амударё туманига кўчирилганмиз. Ота-оналаримиз дастлаб ертўлада яшаган. Кейинчалик ўзбек халқининг меҳрибонлиги ёрдамида уй қуришган. Мен 1961 йилда Нукусдаги ўқитувчилар тайёрлаш олийгоҳини тугаллаб, йўлланма билан Хива туманидаги мактабда ўқитувчилик қила бошладим. Турмуш ўртоғим ҳам шу касбни танлаган. 20 йилдан буён "Меҳрибонлик уйи"га директорлик қилиб келмоқдаман. Икки қиз, бир ўғилнинг онасиман. Ўзбек халқига бўлган чуқур меҳр-муҳаббатим боис келинни ўзбек қизларидан танладим.

Айни кунларда барча ўзбекистонлик юртдошларимиз қатори буюк Истиқлолнинг 14 йиллик байрами шодиёналари билан яшамоқдамиз. Бир сўз билан айтганда, мен Мустақиллик туфайли бахт топган аёлларнинг бириман. Юртимизда барча миллат вакиллари ҳамжиҳатликда, ўзаро меҳр-муҳаббат билан яшаётганидан чексиз қувонаман. Бунинг ҳаётимдаги энг ёрқин ифодаси биринчилардан бўлиб Ўзбекистон Қаҳрамони деган унвонга сазовор бўлганимдир. Олий Мажлис сенаторлигига сайландим. Буларнинг барчаси Мустақиллик шарофати, ўзбек халқининг бағрикенглиги, инсоний фазилатларининг нақадар кучлилигидан, албатта. Ана шу каби фазилатларимизни бутун дунёга кўз-кўз қилишга имконият яратган буюк Истиқлол абадий бўлсин, деймиз.

Суҳбатдош:
Холмурод ҚУРБОНОВ

Гимнастика маркази

Ромитан туманининг Гараншоҳ қишлоғида бадиий гимнастика маркази очилди.

Янги марказда бадиий гимнастика бўйича Бухоро мактабининг таниқли мураббийси Нозигул Тошпўлатова мактабнинг 56 ўқувчисига спортнинг бу туридан сабоқ беради. Ҳозирда ёш истеъдод эгалари туман ва вилоят даражасида ўтказиладиган мусобақаларга тайёргарлик кўришмоқда.

Коллеж барпо этилади

Қоракўлда Мустақиллик кунига қадар шаҳар тиббиёт коллежининг иккинчи навбатини қуришга йўлланма берилади.

Қурилиш ишлари "20-трест" масъулияти чекланган жамияти томонидан амалга оширилади.

"Туркистон-пресс"

«Насаф» пешқадам

Футбол бўйича олий лига жамоалари 15-тур учрашувларини ўтказди. Турнинг марказий ўйини Қаршида чемпионат пешқадами "Насаф" ва "Машъал" жамоалари ўртасида бўлиб ўтди.

Ҳар икки жамоада ҳам йўқотишлар борлиги туфайли учрашув кескин курашлар остида ўтиши башорат қилинганди. Мезбонлардан Зафар Холмуродов ва Камолиддин Кенжаев, меҳмонлардан эса Миржалол Қосимов ўша кунги ўйинда Ўзбекистон терма жамоаси таркибида машғулотларда иштирок этишаётганлиги учун майдонга тушишмади. Ўйин тақдирини эса "Насаф" ҳимоячиси Ботир Қораев томонидан пенальтидан киритилган ягона гол ҳал қилди. Ушбу ғалабадан сўнг қаршилик футболчилар тўплаган очколар сонини 38 тага етказиб олишди.

Турнинг кутилмаган натижалари эса Жиззах ва Тошкентда қайд этилди: "Суғдиёна" ўз майдонида "Навбаҳор"дан 1:0 ҳисобида устун келган бўлса, "Нефтчи" сафарда "Локомотив"га 1:2 ҳисобида имкониятни бой берди. Лига дебютанти "Шўртан" ҳам ниҳоят ўз мухлисларини хурсанд қилди. Ўз майдонида "Бухоро"ни қабул қилган ғузорлик фуболчилар 3:1 ҳисобида ғалаба қозонишди.

Турнинг қолган учрашувларида эса қуйидаги натижалар қайд этилди: "Трактор" – "Металлург" 1:2, "Тўпаланг" – "Самарқанд-Динамо" 2:1.

Мағлубиятсиз одим

Ўзбекистонлик теннисчи Варвара Лепченко Лос-Анжелесда ўтаётган халқаро турнирда муваффақиятли иштирок этмоқда.

Мукофот жамғармаси 585 минг АҚШ долларини ташкил қилган мазкур мусобақанинг биринчи даврасида ҳамюртимиз россиялик Галина Воскобойниковани мағлубиятга учратган бўлса, кейинги босқичларда у Сильвия Талайя (Хорватия) ва Франческо Шиавоне (Италия)лардан устун келди.

Янги мавсум бошланди

Европада энг кучли ўйинчиларни жамлаган ва "Кўҳна қитъа" футболида ўз ўрнига эга бўлган Англия премьер-лигаси учрашувлари бошланди.

Амалдаги чемпион "Челси" биринчи турни ўтказмаган бўлса-да, қолган 18 жамоа ўртасида учрашувлар бўлиб ўтди. Роман Абрамович жамоаси лига дебютанти "Виган"га қарши тўп суриши керак эди.

Мамлакатнинг вице-чемпиони "Арсенал" 1-турни "Хайбери"да "Ньюкасл" устидан 2:0 ҳисобида ғалаба билан бошлади. Голларни Тьерри Анри ва Робин ван Персилар киритишди. Алекс Фергюссон етакчилигидаги "Манчестер Юнайтед" ҳам навбатдаги биринчиликни муваффақиятли бошлади. Ливерпулда "Эвертон" меҳмони бўлган "қизил иблислар" Рууд ван Нистелрой ва Уэйн Рунилар томонидан киритилган икки гол эвазига муҳим уч очкони қўлга киритди. Россиялик футболчи Алексей Смертиннинг янги жамоаси "Чарлтон" ҳам мавсумни ғалаба билан бошлади. Лондонликлар премьер-лигага қайтган "Сандерленд"дан 3:1 ҳисобида устун келишди. "Челси"нинг собиқ футболчиси эса 88-дақиқагача майдонда тўп сурди.

1-турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди: "Астон Вилла" – "Болтон" 2:2, "Фулхем" – "Бирмингем" 0:0, "Манчестер Сити" – "Вест Бромвич" 0:0, "Вест Хем" – "Блэкберн" 3:1", "Портсмут" – "Тоттенхэм" 0:2, "Миддлсбро" – "Ливерпул" 0:0.

Хасим Раҳмон ниятига етди

Америкалик таниқли боксчи Хасим Раҳмон ниҳоят ўз мақсадига етди. Чикагода ташкиллаштирилган жангда Монте Барреттидан устун келган собиқ жаҳон чемпиони WBC версияси супер-оғир вазнида вақтинчалик чемпионлик камарига эгалик қилди.

Энди у мазкур камарнинг ҳақиқий эгасига айланиш учун Виталий Кличкога қарши жанг ўтказиши керак. Ўз навбатида, Виталий ҳам айнан Раҳмон унга рақиб бўлганидан хурсанд бўлиши табиий. Чунки Кличко ва Раҳмон ўртасида чемпионлик жанги муддати уч бор

ўзгартирилганидан мухлислар хабардор. Шунда АҚШлик боксчи матбуотда Кличко шаънига ўзининг "энг яхши сўзлари"ни йўллаб, уни қўрқоққа чиқариб қўйганди. Кличко ҳам бундан ғазабланиб, "агар рингда Раҳмон менга дуч келса, уни оғзини ёпиб юрадиган қилиб қўярдим", деб айтиб ўтганди.

Эслатиб ўтамиз, Хасим Раҳмон 2001 йил 22 апрелда Леннокс Льюисни бешинчи раундда мағлубиятга учратиб, WBC чемпионлигини қўлга киритганди. Бу жанг "The Ring" журнали томонидан "Йил жанги", деб эътироф этилганди.

Бангкокда Осиё чемпионати

Таиланд пойтахтида 19 август куни сув спорти турлари бўйича Осиё чемпионати бошланади. Унда 20 нафарга яқин спортчимиз ўз омадларини синаб кўришади.

Улар орасида бир қатор халқаро мусобақалар ҳадисини олган сузувчиларимиздан Данил Бугаков, Ибрагим Назаров, Сергей Паньков, Ольга Гнедовская, Екатерина Маматқулова, Юлдуз Қўчқорова кабилар бор. Улар кеча жўнаб кетишди.

Шунингдек, Алия Пионтковско етакчилигидаги синхрон сузувчиларимиз Дарья Можаева, Наталья Корнеева, Валентина Попова, Анастасия Рўзметовалар 17 август куни Бангкокка етиб боришади.

Фазлиддин АБИЛОВ тайёрлади.

Бола нафсини биладими?

Шайх Саъдийга бой-бадавлат кишилардан бири дейди: "Сенга қанча олтину бойлик керак бўлса, мендан сўрагин". Шунда Саъдий: "Йўқ, мен қулимнинг қулидан ҳеч нарса олмайман" деб жавоб қайтарибди. Бундан бой ажабланиб "Буни қандоқ тушунмоқ керак?" деса, шайх:

- Нафс менинг қулим, сен эса нафснинг қулисан, - деган экан.

МУЛОҲАЗА

Одам нафсини тиймас экан, маънавий неъматлардан кўра моддий неъматларга кўпроқ боғланиб қолаверади. Тўғри, еб-ичиш, кийиниш инсон ҳаёти учун муҳим, албатта. Лекин нафс кенгроқ тушунча. Нафсини ўйлаган, унинг айтганини қилган киши кўп нарсаларда меъёрдан чиқиб кетади, бу эса унинг иймон-эътиқодига, виждонли бўлишига путур етказади, баъзан бутқул одамийлик қиёфасини йўқотишига олиб келади. Нафс кишилар учун қанчалар зарарли эканлигини халқимиз "нафсим менинг балодур, ёнар ўтга соладур" деган ҳикматли сўз билан оддий ва тушунарли ифодалаган.

Кўпинча катта ёшдагилар болаларига "нафсингни тийгин, камроқ егин" дейишади. Тўғри, ёш бола ўз меъёрида тўйиб овқатланиши лозим, шунда у ҳар томонлама соғлом ўсади. Аммо бу нафсга берилиб кетиш дегани эмас. Болаликда ҳам бундай ҳолатларнинг ҳар хил кўринишларини кузатганимизда уларга бефарқ бўлмасак, бас. Дейлик, болакайнинг кўрган нарсасини оғзига солавериши, боғчада тенгқурларининг ўйинчоқларини тортиб олишга одатланиши, ҳадеб яхши кийимларни талаб қилиши кейинчалик ҳам бу жиҳатлар сақланиб қолишига ишора бўла олади. Демак, зарур нарсалар ва нафс орасидаги фарқни киши болаликдан англаб бориши ҳамма нарсада меъёрни билиши, нафсга берилиб кетмаслигига замин ҳозирлаб боради, бу унинг маънавиятига ҳам ижобий таъсир кўрсатади. Муҳими, болаларимизни ҳалоллик руҳида тарбиялаш билан улар катта бўлганида ҳам нафс деган иллатга илакишиб қолмасликларига маънавий пойдевор яратган бўламиз.

Насриддин БОТИРОВ,
Республика "Маънавият ва маърифат" маркази масъул ходими

Ярим тунда безовта бўлиб уйғонган кекса отахон Мингиш Элмуродовнинг хонадан бурқсиб чиқаётган тутунга кўзи тушди. Тунги ғираширада ҳаприқиб ўрнидан турган отахон уйда фалокат юз бериб, олов ёнаётганлигини кўрди-ю, дарҳол ҳаммани уйғотди, улар тезда ташқарига чиқишди.

Одамий эрсанг...

Кечаси ухлаб ётган қўни-қўшнилар бирин-кетин тўпланиб келишди. Олов ўчирилди. Аммо кеч эди, ҳамма нарса куйиб кул бўлганди.

Мингиш боболар хонадони энди қаерда яшайди? –Мингиш бобони ана шу савол қийнайди. Хайрият, қўни-қўшнилар қараб турмади. Нақ кўчада қолган оилани улар бағрига олишди. Қўшниси вақтинча уйидан жой ажратиб берди.

- Ҳечам куюнманг, бобожон. Эл бор, қўни-қўшнилар бор. Ҳаммамиз бир жон-бир тан бўлиб, ҳашар қилиб уйингизни ўзимиз қуриб берамиз, - деб унга далда берарди "Мевазор" қишлоқ кайвониси Тўра ака Назаров.

Тўра ака бу ишда одамларни қовуштириб, уларга бош бўлди. Ўнлаб қишлоқдошлар Мингиш боболар оиласи учун шифер, тахта, ёғоч, хуллас, зарур қурилиш материалларини тўплаб, уй қуришни бошлашди.

Орадан бир ойча ўтиб, улар уч хонали янги уйга ўтишди. Ҳатто уй анжомларини ҳам қишлоқ аҳли олиб берди.

Бу яхшиликлар нафақат

ЯХШИЛИК

қўни-қўшничилик риштаси туфайли, балки ўзбекона меҳр-оқибат туйғуларининг борлигидан ҳамдир. Ўзбекларга хос яхшилик қилиш фазилати, оғир аҳволга тушганда бир-бирига суянч, елкадош бўлиш ҳислати аслида одамийликнинг бир юксак чўққиси эканлигининг ҳаётий ифодаси бу.

–Юртимизда мурувватли одамлар кўплаб топилади, - дейди, "Яккабоғ" хўжалигида яшовчи Улжон опа Тўраева. – Қишлоғимизда Мария опа Слишкина деган рус аёли истиқомат қилади. У киши иккинчи жаҳон уруши йилларида Ўзбекистонга келган, узоқ йиллар асаларичи бўлиб ишлаб нафақага чиққан. Онахон ногирон ўғли билан яшайди.

Ўтган йили ноябр ойлари эди. Бир куни қўшнилари Бахтиёр Эргашев, Рафиқ Худойқуловлар кекса касалманд Мария Слишкинанинг ҳолидан хабар олишди. Маҳалласи газлаштирилаётган пайтда Мария момонинг газхона ва бошқа нарсалар учун алоҳида хоналари бўлмаганлиги туфайли газ ўтказилмай қолган экан. Қўшнилар барча қурилиш материалларини ўзлари келтириб, ошхона қуриб беришди, уйга газ ўтказилди.

Бундай олийҳиммат инсонларни ҳар бир қишлоқ, ҳар бир маҳаллада учратасиз. Яхшиларнинг шарофати билан хонадонлару кўнгиллар обод. Кишиларимиз табиатидаги шу инсоний фазилат юртимиз одамларини бир-бирига янада яқинлаштиради, дилни дилга пайванд қилади. Шундай эмасми!

Хайрулла ТЎРАЕВ,
Яккабоғ тумани.

Т.ҚЎЗИЕВ олган сурат-лавҳа.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Саид АҲМАД, Озод ШАРОФИДДИНОВ, Ағитай АДИЛОВ, Фахриддин КАЛОНОВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ, Ҳабиб ТЕМИРОВ, Ғафур ШЕРМУҲАММАД.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Агросаноат комплекси таркибидаги ҳамда шу тармоққа дахлдор вазирликлар ва идоралар

ТЕЛЕФОНЛАР: Хатлар ва жамоатчилик билан алоқалар бўлими – 136-58-83, 136-56-25, Котибият - 133-95-17, Реклама ва эълонлар - 133-44-43, 136-54-44, 133-28-04, Факс - 133-44-43, 133-40-87

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ: Қорақалпоғистон Республикаси – 8-361-58-512-17; Андижон – 8-374-22-234-08; Бухоро – 8-365-22-644-61; Жиззах – 8-372-22-648-72; Навоий – 8-436-22-60-525; Наманган - 8 – 369-41-234-23; Фарғона – 8-373-61-221-97; Самарқанд – 8-366-2-33-70-57; Сурхондарё – 8-376-46-526-61; Сирдарё – 8-367-37-23-813; Тошкент – 8-371-136-56-21; Хоразм – 8-362-22-623-50; Қашқадарё – 8-375-22-517-65.

Реклама ва эълонлар матни учун буюртмачи жавобгар
ⓗ -тижорат мақола

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Навбатчи: Ҳ.ТОШХЎЖАЕВ
Саҳифаловчилар: Р. ЁДГОРОВ, А. САФОНОВ
Мусаҳҳиҳ: М. БЕКИЕВ

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2003 йил 20 ноябрда № 050 - рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба ("Ҳаёт"-илова), жума кунлари чиқади.

Буюртма Г-719, ҳажми 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

Босишга топшириш вақти: 21.00. Босишга топширилди: Адади -9709

Газета таҳририятнинг ўзида компьютерда терилди ва саҳифаланди.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

1 2 3 5 6

E-mail: kishlokhayoti@mail.ru